

Przeżyliśmy próbę wody

W co czwartej wielkopolskiej gminie obowiązywały alarmy powodziowe.

Walka ze skutkami nadmiernych opadów trwa w Wielkopolsce niemal od połowy maja. Najpierw były to lokalne podtopienia związane bezpośrednio z opadami deszczu. Wkrótce potem zaczęły przybierać rzeki. Fale kulminacyjne na Warcie w Poznaniu (666 cm) i na Prośnie w Kaliszu (315 cm) były wyższe od tych z katastrofalnego lata 1997 r. Choć w wielu miastach i wsiach nie udało się uniknąć zalania domostw, ulic, a nawet całych gospodarstw rolnych, to skutki powodzi w naszym regionie nie są tak dramatyczne, jak w południowych rejonach kraju.

W województwie najbardziej ucierpeli mieszkańcy wsi Kolno, Węglewskie Holendry, Mysliborskie Holendry i Sługocinek, leżących na obszarze polderu zalewowego w gminie Golina. Ewakuowano stamtąd około stu osób i znaczną część dobytku z 86 gospodarstw. Tam w pierwszej kolejności skierowana została finansowa i materialna pomoc dla poszkodowanych. Zalanie polderów w gminach Golina i Zagórów najprawdopodobniej zapobiegło poważniejszym stratom i zagrożeniom w miejscowościach usytuowanych w środkowym i dolnym biegu Warty, w tym także w stolicy Wielkopolski.

Skuteczna walka z powodzią przez wiele dni wymagała ogromnej mobilizacji ludzi i zastosowania znacznej ilości specjalistycznego sprzętu. Tylko w ostatni weekend maja

FOT. M. KULECZKA/UG W CZERWONAKU

Spiętrzone wody Warty na granicy Poznania i gminy Czerwonak przez kilka dni zagrażały wielu obiektom infrastruktury miejskiej, m.in. oczyszczalni ścieków w Koziegłowach.

w całej Wielkopolsce w akcjach prewencyjnych i ratunkowych uczestniczyło 1375 strażaków, z czego 120 w samym Poznaniu.

Nie wszystkie duże miasta regionu szczęśliwie przetrzymały największe spiętrzenia rzek. W Koninie podtopionych zostało jedynie kilka domostw i ulic. Natomiast

w Kaliszu, choć nie doszło tam do przerwania wałów przeciwpowodziowych, przed zalaniem nie udało się uchronić blisko 10 proc. terenów miejskich. W Poznaniu jednym z punktów budzących największy niepokój był mur oporowy przy starym porcie, ale leciwa budowla przetrzymała i tę wodę. Służby miej-

skie musiały jednak uporać się z groźnymi podtopieniami na Dębinie – tam zalane zostały ujęcia wody Aquanetu, na Starołęce oraz na Ostrowie Tumskim, gdzie trzeba było ewakuować część Archiwum Archidiecezjalnego. W Koziegłowach w gminie Czerwonak przez kilka dni nie pracowała część biologiczna

oczyszczalni ścieków dla miasta Poznania. Choć warciańskie kulminacje nie trwały długo, w wielu miejscowościach z powodu wysokich stanów wody trzeba było przez wiele dni nieprzerwanie kontrolować stan wałów przeciwpowodziowych, wzmacniać je oraz likwidować liczne przesiąki. >>strona 3

Na wybory

Ponad 2100 obwodowych komisji wyborczych czeka na prawie 2,7 miliona Wielkopolan uprawnionych do głosowania. Już w niedzielę, 20 czerwca pierwsza tura wyborów prezydenckich.

>> strona 2

Apel o plan

Wspólny apel o przygotowanie strategii-planu dla Polski zachodniej wystosowali do minister rozwoju regionalnego Elżbiety Bieńkowskiej marszałkowie województw: dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. >> strona 3

Dla designu

Wielkopolskie Centrum Designu powstanie w zabytkowej XIX-wiecznej Starej Drukarni w centrum Poznania. Projekt zostanie dofinansowany z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. >> strona 7

Ale aktorzy!

Anna Januszewska i Krzysztof Globisz wyjechali z Kalisza bogatsi każde z nich o 20 tysięcy złotych. Ci aktorzy zdobyli główne nagrody podczas jubileuszowych 50. Kaliskich Spotkań Teatralnych. >> strona 10

Inna strona samorządu

Radny, co nie lubi „warszawki”. Lewica deliberuje: co tradycją, a co zwyczajem? Polowanie bez nagonki, czyli za czym rozglądają się żurawie? >> strona 16

Dwa sejmiki

Dwukrotnie w minionym miesiącu obradowali radni sejmiku. W Środzie Wielkopolskiej odbyła się 30 maja uroczysta sesja nawiązująca do tradycji sejmików szlachty wielkopolskiej, wspólnych dla województw poznańskiego i kaliskiego, które od początku XV w. zbierały się w tamtejszej kolegiacie. Przyjęto apel o poszanowanie historycznego dziedzictwa regionu. Głównym tematem regularnych obrad sejmiku 31maja w Poznaniu był podział ubiegłorocznej nadwyżki budżetowej. Na zdjęciu: pokaz musztry kawaleryjskiej na średzkim rynku był jednym z elementów oprawy uroczystej sesji sejmiku. >> strony 4-6

FOT. R. JAKOŚYŃSKI

Co z InterRegio? 100 lat z „Rotą”

Około 50 zawieszonych w maju pociągów (w tym kilkanaście kursujących przez Wielkopolskę) od czerwca znów jeździ. Pasażerów powrót InterRegio cieszy, ponieważ są one tańsze od innych pociągów dalekobieżnych. Władze regionu specjalnie nie są jednak zadowolone. Jak tłumaczy wicemarszałek Wojciech Jankowiak, te połączenia przynoszą bowiem spółce dodatkowe straty (większe od „planowych”, które w różny sposób są rekompensowane). O InterRegio mówiono na forum sejmiku podczas informacji zarządu województwa o sytuacji w spółce Przewozy Regionalne. >> strona 5

W styczniu 1910 roku Feliks Nowowiejski skomponował „Rotę” do słów wiersza Marii Konopnickiej napisanego dla Wielkopolski zmagającej się z brutalną polityką pruskiego zaborcy. Jak niedawno odkryto, pierwodruk wiersza ukazał się w odcinkach w tygodniku kobiecym „Głos Wielkopolanek”. Publiczne prawykonanie tej jednej z najbardziej znanych polskich pieśni patriotycznych odbyło się w rocznicę bitwy pod Grunwaldem 15 lipca 1910 r. w Krakowie. Wielkopolanie uczczą stulecie narodzin „Roty” przypomnieniem do robku jej kompozytora oraz zbiorowymi wykonaniami pieśni. >>strony 8-9

na wstępie

Razem można więcej

Artur Boinński

W cieniu tego, co wydarzyło się pod Smoleńskiem, toczy się nieco niemrawa kampania wyborcza, której zwieńczeniem będzie już 20 czerwca dana nam wszystkim możliwość skorzystania z demokratycznego prawa wyrażenia swojej opinii przy urnie do głosowania. Przez kraj przelewa się wielka woda, niektórym w sposób dramatyczny zabierając cały dorobek życia. Kończy się mocnymi akcentami obchodzony w naszym województwie „Rok Roty”. O wszystkich tych sprawach piszemy w tym wydaniu „Monitora” dość obszernie. Ja jednak chciałem zwrócić uwagę na pewną inicjatywę, której na razie poświęciliśmy być może niewiele miejsca, ale która, w mojej opinii, zasługuje na zaakcentowanie. Mam tu na myśli wspólny apel marszałków czterech województw o stworzenie planu dla Polski zachodniej. O tym, że strategiczne kwestie warto planować wspólnie z sąsiadami, świadczyć może wiele przykładów. Popatrzmy choćby na pierwszy z brzegu – aktualny, bo „powodziowy”. Przecież o tym, jak zachowa się duża rzeka w jednym regionie, w znacznym stopniu decydują działania (bądź zaniechania) w części kraju, przez którą płynie ona wcześniej. Aż prosi się o koordynację! Najważniejsze drogi też nie kończą się tam, gdzie postawiono tablice informujące o granicy województw. No i jeszcze coś. Wciąż nie wiemy, w jaki sposób będzie kierowana do nas unijna pomoc w ramach polityki spójności po 2013 roku. Nie można wykluczyć, że pojedyncze regiony nie będą tak dużymi beneficjentami, jak dotąd. Szansa może się otworzyć przed tymi, którzy wymyślą coś ponadregionalnego. Jakkolwiek banalnie nie brzmiałaby prawda, że razem można więcej, warto kibicować tej inicjatywie czterech regionów. •

Na wieczną pamiątkę

Dziesięć osób zasłużonych dla rozwoju samorządu terytorialnego zostało 26 maja w Poznaniu uhonorowanych medalami pamiątkowymi „Ad Perpetuam Rei Memoriam”.

Medale wręczył wicewojewoda Przemysław Pacia, a okazją był zjazd przedstawicieli członków Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski, który odbył się w 20-lecie odrodzenia samorządu gminnego w naszym kraju.

Wśród laureatów medalu znalazł się marszałek Marek

Woźniak, który w imieniu wszystkich uhonorowanych podziękował za wyróżnienie. Jako osoba mająca doświadczenie w pracy na różnych szczeblach samorządu, marszałek podkreślił dobre relacje i klimat współpracy między wielkopolskimi gminami, powiatami i województwem.

Medal „Ad Perpetuam Rei Memoriam” („Na Wieczną Rzecz Pamiątkę”) przyznawany jest od 18 lat osobom w sposób szczególny przyczyniającym się do rozwoju województwa.

ABO

Czas wyborów

Prawie 2,7 miliona Wielkopolan jest uprawnionych do oddania 20 czerwca głosu na prezydenta RP.

Już 20 czerwca odbędzie się pierwsza tura wyborów prezydenckich (ewentualna „dogrywka” czeka nas 4 lipca). Dziesięciu zarejestrowanych kandydatów ubiega się o głosy między innymi prawie 2,7 miliona dorosłych mieszkańców Wielkopolski.

Ilu z nich skorzysta z prawa wskazania swojego kandydata na prezydenta? Pięć lat temu podczas wyborów prezydenckich do urn poszło ponad 1,3 miliona Wielkopolan, co stanowiło frekwencję na poziomie 51,27 proc., podczas gdy w kraju wynosiła ona 49,74 proc. Wtedy najwyższą wielkopolską frekwencję odnotowano w Poznaniu (prawie 60 proc.), a najniższą (nieco ponad 43 proc.) w powiecie międzychodzkiem.

Przypomnijmy, że głosować mogą osoby niepozbawione praw publicznych, które najpóźniej w dniu wyborów ukończą 18 lat. Głosuje się osobiście, choć są też pewne wyjątki od tej reguły. Osoby niepełnosprawne (posiadające odpowiednie orzeczenie), a także starsze (75 lat i więcej) mogą w tych wyborach zagłosować przez swojego pełnomocnika. By ustanowić pełnomocnictwo, należało najpóźniej do 10 czerwca złożyć odpowiedni wniosek do wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

W województwie wielkopolskim pracować będzie ponad

FOT. S. SEIDLER

20 czerwca na Wielkopolan urny będą czekały w ponad 2100 obwodowych komisjach wyborczych.

2100 obwodowych komisji wyborczych (z reguły nasz lokal wyborczy znajdziemy w tym samym miejscu, co podczas wcześniejszych głosowań). Wiadomo jednak, że przełom czerwca i lipca to już czas wakacyjnych wyjazdów. Co zatem zrobić, gdy chcemy zagłosować, a wiemy, że 20 czerwca (lub 4 lipca) nie będzie nas w miejscu zameldowania?

Do 18 czerwca, w urzędzie gminy (miasta), gdzie jesteśmy zameldowani, możemy pobrać zaświadczenie o prawie do głosowania. Wtedy oddamy swój głos w dowolnym lokalu wyborczym w kraju lub za granicą. Jeżeli dojdzie do drugiej tury wyborów i tylko na udział w niej będziemy chcieli dostać zaświadczenie, musimy o nie wystąpić do 2 lipca.

Jest też inna możliwość. Gdy wiemy, gdzie „zastaną” nas wybory, możemy w urzędzie

gminy (miasta), na terenie której zamierzamy głosować, dopisać się do spisu wyborców. Czas na to mija jednak już 10 czerwca.

Głosować można również w jednym z 253 obwodów utworzonych poza granicami kraju (szczegółowy wykaz na www.pkw.gov.pl). Oddać tam głos można albo na podstawie pobranego wcześniej w miejscu zameldowania zaświadczenia, albo składając (wystarczy telefonicznie lub mailowo) do 17 czerwca do właściwego konsula wniosek o wpisanie do spisu wyborców w obwodzie utworzonym za granicą.

Głosowanie na prezydenta jest bodaj najmniej skomplikowanym aktem wyborczym w naszym kraju. By oddać ważny głos, należy postawić jeden znak „x” w kratce przy nazwisku wybranego kandydata.

ABO

Więcej dla bezrobotnych

Wielkopolska dostała dodatkowe pieniądze na wsparcie zatrudnienia.

Spośród 390 mln zł rozdystrybuowanych dodatkowo przez ministerstwo na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację życiową ponad 46 mln przypadło Wielkopolsce. Pieniądze trafią do powiatowych urzędów pracy, które złożyły wnioski na realizację projektów skierowanych do osób w wieku 45/50 plus; osób do 30 roku życia oraz na rzecz zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego.

Inna dobra wiadomość dla bezrobotnych z Wielkopolski, to możliwość skorzystania z warsztatów, które mają pomóc osobom poszukującym pracy. Zajęcia organizowane są w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile w czerwcu i lipcu. Więcej informacji – w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Poznaniu oraz w oddziałach zamiejscowych WUP w wymienionych wyżej miastach.

ABO

Latać lepiej

Innowacyjne systemy informacji pasażerskiej oraz kioski informacyjne przedsiębiorstw komunikacji publicznej na lotniskach – to niektóre z wymiernych efektów, jakie mają pojawić się dzięki projektowi „CHAMPIONS”. Rzec jest współfinansowana z pieniędzy UE, a chodzi o poprawę dostępności regionów środkowoeuropejskich poprzez ściślejsze powiązanie transportu lotniczego z transportem publicznym.

Wielkopolski samorząd jest partnerem wiodącym w projekcie, dlatego to w Poznaniu pod koniec maja, z udziałem m.in. wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka, odbyło się spotkanie inauguracyjne przedsięwzięcia.

ABO

Piękna Helena zawiozła dzieci nad samo morze

Aż do portu w Kołobrzegu zjechał 29 maja specjalny pociąg „Pirat”, który z Poznania pociągnął zabytkowy parowóz Piękna Helena. Tę atrakcję wielkopolskim pociągami z okazji Dnia Dziecka zafundował samorząd województwa. Na stacji w Pile można było obejrzyć widowskie wodowanie lokomotywy. Z kolei spacerujący w pobliżu kołobrzesckiej latarni morskiej mogli zapoznać się z atrakcjami kolejowymi naszego regionu, promowanymi przez Wielkopolską Organizację Turystyczną.

ABO

FOT. P. JONASIK

90 lat służb zatrudnienia

Podwójny jubileusz – 90. rocznicę utworzenia państwowej służby zatrudnienia w Polsce oraz 20-lecie powołania publicznych służb zatrudnienia w III RP obchodzono uroczysto 24 maja w Poznaniu.

Z tej okazji Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego i Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu zorganizowały konferencję „Publiczne służby zatrudnienia III RP w działaniach na rzecz mieszkańców województwa wielkopolskiego”.

Dyskutowano m. in. o zmianach na rynku pracy i związanych z nimi zadaniach publicznych służb zatrudnienia, a także o przeobrażeniach w systemie doradztwa i szkolenia zawodowego.

W trakcie spotkania dyrektorom wielkopolskich urzędów pracy wręczono okolicznościowe listy gratulacyjne. Podziękowania i gratulacje pracownikom urzędów pracy w Wielkopolsce w imieniu samorządu województwa złożył wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

RJ

Poddani próbie wody

Stany alarmowe w 49 gminach województwa, ewakuacje ludności, zalane pola uprawne i gospodarstwa – to skala tegorocznej powodzi w dorzeczu Warty i Prosnys.

Pierwsze przekroczenia stanów alarmowych i ostrzegawczych rzek zanotowano już 19 maja głównie na południu województwa. Najgwałtowniej zaczęły przybierać Barycz, Proсна i Orla. W wyniku intensywnych długotrwałych opadów notowano również lokalne podtopienia m.in. w gminie Krotoszyn.

Tego dnia Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu podjął decyzję o zwiększeniu zrzutów wody z dysponującego zaledwie kilkuprocentową rezerwą zbiornika „Jeziorsko”. Spowodowało to spiętrzenia wód w małych dopływach Warty, m.in. w powiatach tureckim i kolskim, gdzie podtopionych zostało wiele domostw i dróg lokalnych.

Opady nie ustawały, w związku z tym zrzut wody ze zbiornika „Jeziorsko” w kolejnych dniach trzeba było zwiększyć do 360 metrów sześciennych na sekundę. Na przyjęcie fali powodziowej szykował się pospiesznie Konin oraz gminy położone w dalszym biegu Warty. W Koninie udało się na czas wzmocnić wały przeciwpowodziowe oraz zabezpieczyć kanał Warta-Gopło opatrujący w wodę elektrownie konińskie. Na terenie miasta woda zalała jedynie domostwa i najbliższe rzeki położone ulice w starej części miasta. Jednak w sąsiedniej gminie Stare Miasto w miejscowości Sławsk trzeba było ewakuować kilka rodzin.

Minąwszy Konin, 24 maja fala kulminacyjna na Warcie zaczęła wlewać się do liczącego ponad 4 tys. hektarów polderu Golina, gdzie w bezpośrednim zagrożeniu powodzią znalazły cztery wsie i około 70 zabudowań mieszkalnych. Tam z pomocą wojska i straży pożarnej, używając amfibii i pontonów, trzeba było ewakuować około 100 osób oraz kilkaset sztuk zwierząt gospodarskich. Nazajutrz, by zapewnić odpływ z polderu Golina, otwarto śluzy wałowe w miejscowości Sługocin, chroniąc zarazem przed zalaniem autostradę A2. Jednocześnie część wody z Warty skierowano do kolejnego nadwarciańskiego polderu Zagórów. Na uspokojenie sytuacji największy wpływ miało jednak stopniowe redukcowanie odpływu wody ze zbiornika „Jeziorsko”.

Gdy 28 maja w Kole i Koninie woda w Warcie zaczęła opadać, swoją walkę z „wielką wodą” rozpoczynały służby ratownicze w Śremie i Luboniu, Starołęce, gdzie niebezpiecznie zaczęły przesiąkać wały przeciwpowodziowe, i w Poznaniu. W stolicy Wielkopolski zalane zostały m.in. ujęcia wody Aquanetu na Debinie, trzeba było wyłączyć również część biologiczną oczyszczalni w Koziegłowach.

Nad Prosną największe rozlewiska powstały w gminach Blizanów i Godziesze Wielkie. Woda zalała jednak głównie

Zalane wodami Warty pola uprawne i domostwa w gminie Golina.

ul. Złotej na Piskorzewiu. W ciągu kilku dni do budowy umocnień w całym mieście zużyto 166 tys. worków z piaskiem. Służby miejskie ewakuowały kilkanaście osób z miejsc szczególnie zagrożonych.

W kolejnych dniach stan alarmowy wprowadzono m.in. w gminie Gizalki (powiat pleszewski). Przede wszystkim jednak zaatakowany został Żerków, blisko ujścia Prosnys do Warty. W ciągu 5 dni na wałach w Chwałowie i Lisewie ułożono ok. 70 tys. worków. Stan wody w Prośnie rósł tam do 26 maja. W akcji powodziowej uczestniczyło 260 żołnierzy i strażaków oraz ochotnicy. W niedalekim Jarocinie do akcji ewakuacyjnej gotowi byli saperzy ze sprzętem wojskowym.

Groźniejszy niż Proсна podczas tegorocznej powodzi okazała się niewielka jej dopływ – Swędrnia. Proсна przed kilkoma laty zyskała nowe obwałowania. Budowa obwałowań Swędrni pozostała natomiast w sferze obietnic.

RJ, KOR

ul. Złotej na Piskorzewiu. W ciągu kilku dni do budowy umocnień w całym mieście zużyto 166 tys. worków z piaskiem. Służby miejskie ewakuowały kilkanaście osób z miejsc szczególnie zagrożonych.

RJ, KOR

Budowa umocnień na kaliskim Piskorzewiu.

Dolina Warty w Koninie.

Zachód razem

Marszałkowie czterech województw zaapelowali o stworzenie strategii programu dla tej części Polski.

Specjalny list do ministerstwa rozwoju regionalnego wystosowali po spotkaniu 21 maja we Wrocławiu marszałkowie województw: dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. Apelują w nim o podjęcie przez resort jak najszybszych prac nad makroregionalnym dokumentem strategicznym dotyczącym rozwoju Polski zachodniej. Dotąd taka wspólna strategia, zasilana unijnymi pieniędzmi, istniała w Polsce dla wschodnich regionów naszego kraju.

Szefowie regionalnych samorządów wskazali kilka priorytetów, które powinny zostać uwzględnione w przyszłym dokumencie. Chodzi o: rozwój układu komunikacyjnego (drogowego, kolejowego i rzecznoego), wspieranie przed-

siębiorczości, zwłaszcza tej innowacyjnej, współpracę w zakresie planowania przestrzennego, wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego.

Marszałkowie wskazują na podobieństwa zachodnich regionów Polski, w tym występowanie specyficznego konglomeratu ośrodków dynamicznego wzrostu i rozległych obszarów problemowych. Nie bez znaczenia jest sąsiedztwo regionów niemieckich, od których w wielu dziedzinach jesteśmy gorzej rozwinięci, co musi mieć wpływ na konkurencyjność naszych województw. Chcemy jednak z Niemcami nie tylko rywalizować na polu gospodarczym, ale i rozwijać ramy transgranicznej współpracy.

Jak zapowiedział marszałek Marek Woźniak, wkrótce mają zostać podjęte rozmowy na temat strategii z ministerstwem rozwoju regionalnego Elżbietą Bienkowską. ABO

W Hesji na dziesięciolecie

Partnerska współpraca Hesji i Wielkopolski trwa już od dziesięciu lat. Podsumowanie dekady relacji między tym lądem a naszym województwem było tematem przewodnim dwudniowej wizyty marszałka Marka Woźniaka w Niemczech. O tym, jak ta współpraca wyglądała i jak powinna przebiegać w przyszłości, rozmawiano między innymi z przedstawicielami heskiego parlamentu i z premierem Rolandem Kochem. Marszałek wziął też udział w seminarium gospodarczym „Polski Dzień Gospodarczy – 10 lat partnerstwa regionów Hesja – Wielkopolska” oraz w uroczystym otwarciu Dnia Hesji 2010, podczas którego to wydarzenia nasze województwo prezentowało się na specjalnym stoisku promocyjnym (na zdjęciu – marszałek Marek Woźniak i heska sekretarz stanu do spraw europejskich Nicola Beer na wielkopolskim stoisku). ABO

Forum samorządowców z Polski i Francji

Ponad stu uczestników zgromadziło zorganizowane w Poznaniu forum samorządowców z Polski i Francji.

Spotkanie odbyło się z inicjatywy senatów obu krajów, a jego współorganizatorami byli marszałek województwa, prezydent Poznania oraz rektor UAM. Właśnie w murach uniwersytetu 7 i 8 czerwca debatowano pod hasłem „Bilans i perspektywy francusko – polskiej współpracy samorządów lokalnych”.

W spotkaniach, oprócz przedstawicieli samorządów różnych szczebli, uczestniczyli też senatorowie z obu krajów. Podczas roboczych „okrągłych stołów” dyskusje toczyły się wokół takich dziedzin współpracy, jak sposoby promowania rozwoju gospodarczego przyjaznego dla środowiska, wymiana uczniów i studentów, polityka społeczna, polityka energetyczna (w tym kwestia elektrowni atomowych) i turystyka. ABO

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 31 maja, podczas XLVIII sesji sejmiku, w złożonych zapytaniach i interpelacjach.

Zbigniew Ajchler (Le-wica) podniósł kwestię naboru wniosków w niektórych konkursach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Sugerował zmianę zbyt ostrych – jego zdaniem – kryteriów formalnych, powodujących odrzucanie ofert beneficjentów.

Bogumiła Hromiak-Paprzycka (Lewica) po raz kolejny powróciła do sprawy używania samochodów służbowych przez członków zarządu i do problemów z zatrudnieniem byłych pracowników Obwodu Lecznictwa Kolejowego.

Mówiła też o potrzebie remontu drogi numer 123 oraz zaapelowała o interwencję marszałka w sprawie planowanych przez wojewodę zmian organizacyjnych w systemie ratownictwa medycznego. Radna zasugerowała też pomawianie jej przez Krystynę Poślednią z zarządu województwa.

Tomasz Szrama (PO) także prosił o interwencję w kwestii systemu ratownictwa medycznego, wskazując na problem z planowanym przyłączeniem powiatu obornickiego do regionu pilskiego. Nawiązując do wystąpienia radnej

Hromiak-Paprzyckiej, zasugerował, by zbadać także korzystanie ze służbowego samochodu przez poprzedniego marszałka, wywodzącego się z lewicy.

Andrzej Grzeszczak (PiS) pytał o plany restrukturyzacji szpitala w Koninie, w kontekście podejmowanych przez jego dyrekcję ruchów personalnych. Poruszył też sprawę standardów umieszczania ogłoszeń o naborze do pracy w jednostkach samorządowych oraz zasygnalizował możliwość nieprawidłowości podczas głosowania w radzie społecznej konińskiego pogotowia.

Maja Jankowska (PiS) w pisemnej interpelacji nawiązała do ministerialnego rankingu wydawania przez regiony unijnych pieniędzy z PO Kapitał Ludzki. Radna pytała o przyczyny odległego miejsca Wielkopolski

w tym zestawieniu i o nadzór nad działaniami Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Lidia Czechak (PiS) w złożonym na piśmie zapytaniu wnioskowała o informacje dotyczące zasad i terminów udzielania pożyczek i poręczeń przedsiębiorcom w ramach finansowanej ze środków unijnych (WRPO)

inicjatywy JEREMIE. ABO

Nadwyżka na łatanie

Radni podzielili kilkadziesiąt milionów złotych, które zostały w kasie województwa po podsumowaniu ubiegłorocznego budżetu.

Tradycyjnie już podczas majowej sesji sejmik zajmuje się rozdysponowaniem nadwyżki budżetowej z poprzedniego roku. Można uznać, że tym razem pójdzie ona na łatanie dziur: tej w tegorocznym budżecie i tych, które na drogach wyrządziła śnieżna i mroźna zima.

Sejmik jednogłośnie przystał na propozycję zarządu województwa, wcześniej zaakceptowaną przez Komisję Budżetową. W efekcie zapisane w uchwale przychody województwa wzrosły o ponad 76 milionów złotych. Składa się na to kwota nadwyżki budżetowej z roku 2009 w wysokości 60,5 miliona złotych oraz przychody związane m.in. z przyjęciem dotacji z państwowych funduszy celowych na funkcjonowanie pasażerskich przewozów kolejowych.

Gros tego, co udało się zaoszczędzić po zbilansowaniu roku 2009, zostało przeznaczone na zmniejszenie deficytu budżetowego. Na załatwienie zaplanowanej w wojewódzkiej kasie dziury przeznaczono ponad 52 miliony złotych.

Z dodatkowych pieniędzy mogą się też cieszyć drogowcy. O 11 milionów złotych zwiększono wydatki na drogi wojewódzkie. Przede wszystkim chodzi o naprawienie tego, co przyniosła nam długa i sroga zima. 6 milionów pójdzie zatem na pokrycie wydatków związanych z prowadzeniem akcji zimowego utrzymania dróg, a 4 miliony na naprawę pozimo-

Po wyjątkowo długiej i srożej zimie wiele dróg – wymaga naprawy. Na zdjęciu fragment trasy numer 432 pomiędzy Środą Wielkopolską a Wrześnią.

wych szkód nawierzchni jezdni. Dodatkowy milion to odszkodowanie przekazane województwu za zniszczenie dróg przez ciężki sprzęt budowlany w trakcie instalacji elektrowni wiatrowych w gminach Margonin i Gołańcz – pieniądze te zostaną przeznaczone na remonty tych konkretnych popsutych odcinków jezdni.

W znowelizowanym przez sejmik budżecie zapisano też między innymi dodatkowe mi-

liony złotych z Funduszu Kolejowego, z którego ma być sfinansowany zakup używanych elektrycznych zespołów trakcyjnych (województwo planuje nabyć 12 takich pociągów).

Konsekwencją zmniejszenia deficytu budżetowego było podjęcie uchwały o odpowiednim zredukowaniu limitu kredytu długoterminowego, jaki może w tym roku zaciągnąć województwo. ABO

Skarga bezzasadna

Marszałek działał prawidłowo – uznał sejmik, dzieląc opinię Komisji Rewizyjnej.

Chodziło o skargę na bezczynność marszałka, złożoną przez Stowarzyszenie Ekologiczne Przyjaciół Ziemi Nadnoteckiej w Śmiłowie (podnoszono kwestię obowiązku zamieszczania w Internecie informacji o postępach w administracyjnych wymagających udziału społeczeństwa).

– Na podstawie opinii prawnej i wyjaśnień odpowiedniego departamentu uznaliśmy, że wniosek jest bezzasadny, bo marszałek działał prawidłowo – tłumaczył przewodniczący Komisji Rewizyjnej Zbigniew Winczewski. Z tym stanowiskiem zgodzili się wszyscy głosujący radni.

Wniosek o skierowanie sprawy na sesję złożył sam Marek Woźniak, który tłumaczył, że zależy mu na pełnej przejrzystości, ponieważ sprawa dotyczy „Farmutilu”, dlatego może być nośna medialnie. ABO

Radni o powodzi

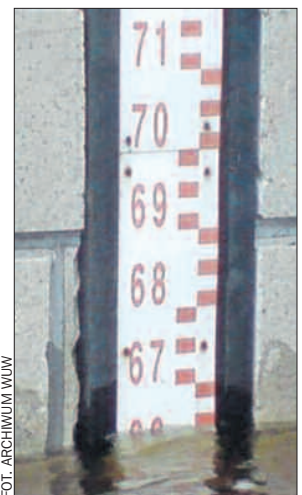
Choć w porównaniu z innymi województwami Wielkopolska nie była w najgorszej sytuacji, to i tak zalane zostały dziesiątki tysięcy hektarów, a 200 osób musiano ewakuować.

O skali zagrożenia powodziowego w regionie radni dowiedzieli się z informacji zarządu województwa, wprowadzonej do porządku obrad majowej sesji sejmiku na wniosek klubu PiS.

– Według stanu na 31 maja, w Wielkopolsce zalaniu lub podtopieniu uległy tereny o powierzchni ponad 57 tysięcy hektarów. Ewakuowano dotąd dwieście osób – mówił radnym członek zarządu województwa Arkadiusz Błochowiak, który szczegółowo zrelacjonował sytuację w poszczególnych gminach, przez które przepływają Warta i Proсна.

Kilku radnych dopytywało o przygotowanie do fali powodziowej zbiornika retencyjnego w Jeziorsku, sugerując, że z różnych względów wcześniejszy zrzut wody nie był odpowiednio duży. Zarówno Arkadiusz Błochowiak, jak i marszałek Marek Woźniak zapewniali, że zbiornik był opróżniany zgodnie z obowiązującymi normami. Marszałek przyznał jednak, że lepsze efekty ochrony przeciwpow-

odziowej można by osiągnąć, gdyby w Polsce zbiorniki retencyjne nie pełniły jednocześnie innych funkcji, choćby rekreacyjnej czy rybackiej.

Wodowskaz przy poznańskim Moście Rocha wskazuje, że Warta przekroczyła głębokość 660 centymetrów, znacznie powyżej stanu alarmowego.

O sytuacji epidemiologicznej związanej z powodzią mówił wojewódzki inspektor sanitarny Andrzej Trybusz. Podkreślił, że w wyniku zalań czy podtopień nie ucierpiały w Wielkopolsce cmentarze, wysypiska śmieci i inne poten-

cjalnie niebezpieczne miejsca. Nie odnotowano także wzrostu zachorowań na choroby układu pokarmowego. – Dzisiaj nie obserwujemy istotnych zagrożeń, ale one zazwyczaj pojawiają się dopiero wówczas, gdy woda zacznie opadać – powiedział Andrzej Trybusz. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna przygotowała specjalne informacje dla osób dotkniętych powodzią.

– Myślimy nad udzieleniem pomocy finansowej dla samorządów z naszego regionu, które najbardziej ucierpiały w wyniku powodzi. To miałyby być uzupełnienie środków przekazanych przez rząd i ubezpieczycieli – poinformował radnych marszałek Marek Woźniak. Zarząd województwa czeka na zbilansowanie strat. Propozycja konkretnych rozwiązań powinna zostać przedstawiona podczas kolejnej sesji sejmiku, a pieniądze będą pochodziły z rezerwy budżetowej.

Podczas majowej sesji sejmik zaakceptował także „Plan zadań inwestycji melioracyjnych do realizacji w roku 2010 ze środków budżetu państwa, rezerw celowych, funduszy unijnych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego”. ABO

nasi radni

www.monitorwielkopolski.pl

Kolejowy ból głowy

Na tory wróciły pociągi InterRegio, co jednak nie wszystkich cieszy.

Około 50 zawieszonych w maju ze względu na długi Przewozów Regionalnych wobec PKP Polskie Linie Kolejowe pociągów (w tym kilkanaście kursujących przez Wielkopolskę) od czerwca znów jeździ. O InterRegio mówiono na forum sejmiku podczas informacji zarządu województwa o sytuacji w spółce Przewozy Regionalne (jej współwłaścicielem jest samorząd regionu).

Pasażerów powrót InterRegio cieszy, ponieważ są one tańsze od innych pociągów dalekobieżnych. Władze regionu specjalnie nie są jednak zadowolone. Jak tłumaczył wicemarszałek Wojciech Jankowiak, te połączenia przy-

noszą bowiem spółce dodatkowe straty (większe od „planowych”, które w różny sposób są rekompensowane). – InterRegio spełniają pewną rolę społeczną, a gdyby nie zostały uruchomione, ileś tysięcy osób musiałoby stracić pracę. Są to więc w jakimś sensie pociągi „socjalne”. Myślę jednak, że dla czystości sytuacji nie powinniśmy się na takie rozwiązania godzić – mówił Wojciech Jankowiak i podkreślił: – Codziennie na tory naszego województwa wyjeżdża przecież 346 pociągów regionalnych, które zamówiliśmy i za które płacimy.

Wicemarszałek przedstawił sejmikowi złożoną genealogię kłopotów kolejowej spółki na-

leżące do wojewódzkich samorządów i zadeklarował: – Przewozy Regionalne mają szansę odzyskać płynność finansową. Pozostaje pilne doprowadzenie do restrukturyzacji spółki. Moim zdaniem, musi się to stać poprzez podział i „wyjęcie” przypadających nam aktywów i pasywów, a następnie połączenie ich z naszą spółką Koleje Wielkopolskie, która poprowadzi przewozy w regionie. Do tego potrzeba zgody i udziałowców. Na razie takiej większości nie mamy.

Zarząd województwa za sytuację z Przewozami Regionalnymi skrytykowali radni Lewicy, którzy zażądali przeprowadzenia specjalnej debaty podczas kolejnej sesji.

– Od początku mówiliśmy, że wchodzenie do tej spółki nie jest korzystne – twierdził Zbigniew Ajchler.

– Dawno było widać, że to idzie w złym kierunku i należało zgłosić roszczenia do rządu – dorzucił Waldemar Witkowski.

– Co z tego, że mówiono tu o ryzyku wchodzenia do tej spółki? Czy była jakaś alternatywa? Nie było – odpowiadał marszałek Marek Woźniak. A wicemarszałek Jankowiak dodawał: – Przejęcie spółki przez samorządy wynikało z mocy ustawy. Nasz sukces polegał na tym, że nie przejęliśmy jej bezwarunkowo, ale wynegocjowaliśmy konkretne pieniądze. ABO

Byli pod wrażeniem „majstra”

Przez cztery majowe dni gościła w Poznaniu kilkudziesięcioosobowa frakcja CDU z parlamentu krajowego Hesji, która jest regionem partnerskim Wielkopolski. Jednym z punktów wizyty było spotkanie członków delegacji z radnymi wielkopolskiego sejmiku, które odbyło się w Sali Lubrańskiego UAM 14 maja. Zarówno przewodniczący sejmiku Lech Dymarski, jak i przewodniczący heskiego parlamentu Norbert Kartmann podkreślali dobre relacje pomiędzy obu regionami, które formalnie współpracują ze sobą już od dziesięciu lat. Na prośbę niemieckiej delegacji, minutą ciszy uczczono pamięć ofiar katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem.

Choć podczas spotkania mówiono wiele choćby o podziale kompetencji w województwie, to największe ożywienie wśród Niemców wywołały jednak przekazane przez Lecha Dymarskiego informacje związane z... piłką nożną. Spotkanie odbywało się bowiem w przededniu meczu decydującego o futbolowym mistrzostwie poznańskiego „Lecha” i fety z tej okazji na Starym Rynku. Goście z Hesji podkreślali, że chętnie skorzystają z naszego know-how, gdyż od lat czekają na wygraną Bundesligi przez reprezentujący ich region zespół Eintrachtu Frankfurt. ABO

Młode sejmikowanie w Poznaniu

Pod patronatem przewodniczącego wielkopolskiego sejmiku obradował 1 czerwca w Poznaniu Wojewódzki Środowiskowy Sejmik Dziecięco-Młodzieżowy. To element ogólnopolskiego projektu „Z podwórka do Parlamentu”, którego autorami są Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego i Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. 30 młodych ludzi z sześciu wielkopolskich powiatów na poważnie wcieliło się w role radnych, marszałka i wicemarszałków, czego efektem była rezolucja przekazana na ręce Lecha Dymarskiego. ABO

Odnowią naszą wieś

Wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych na poziomie sołectwa będzie możliwe dzięki przyjętemu przez sejmik „Programowi Wielkopolskiej Odnowy Wsi”.

Założeniem tej regionalnej inicjatywy jest uzupełnienie działań o charakterze inwestycyjnym, wspieranych ze środków unijnych w ramach tak zwanych programów sektorowych. „Wielkopolska Odnowa Wsi” promuje bowiem niskobudżetowe inicjatywy podejmowane na poziomie sołectwa.

Warte podkreślenia jest to, że przy relatywnie niewielkich nakładach finansowych

na poszczególne projekty, można uzyskać wysoką ich efektywność. W roku 2009 z budżetu województwa na tego typu działania przeznaczono 600 tysięcy złotych. W roku 2010 pula środków zwiększyła się już do 3,2 miliona złotych, z czego za 1,9 miliona złotych finansowane będą 54 projekty nagrodzone w I etapie konkursu. Posłużą powstaniu miejsc rekreacji i integracji na wsi, poprawie estetyki, krzewieniu lokalnych tradycji.

W założeniu „Wielkopolska Odnowa Wsi” ma być programem wieloletnim, bo tylko takie długofalowe działania mogą dać zauważalne rezultaty. ABO

W Atenach o dziedzictwie

O projekcie stworzenia unijnego znaku dziedzictwa europejskiego dyskutowano w stolicy Grecji.

Wniosek Komisji Europejskiej dotyczący stworzenia znaku dziedzictwa europejskiego, który odpowiadałby istniejącemu już podobnemu programowi UNESCO, został omówiony podczas posiedzenia Komisji Edukacji, Młodzieży, Kultury i Badań Naukowych unijnego Komitetu Regionów. W posiedzeniu, które odbyło się 11 maja w Atenach, uczestniczył przewodniczący wielkopolskiego sejmiku.

Dzień wcześniej Lech Dymarski wziął udział w międzynarodowej konferencji, zorganizowanej na zaproszenie prefekta Aten Yannisa Sguros. Jej tematem były inicjatywy podejmowane w Eu-

Podczas ateńskiego posiedzenia komisja EDUC zaapelowała o szersze włączenie władz regionalnych i lokalnych w inicjatywę znaku dziedzictwa europejskiego.

ropie na szczeblu lokalnym i regionalnym, służące nawiązywaniu długofalowej współpracy pomiędzy samorządami,

uczelniami wyższymi i organizacjami pozarządowymi o charakterze społeczno-gospodarczym. PN, ABO

Jeszcze trzy „orliki”

Kolejne kompleksy boisk ze sztuczną trawą powstaną w Wielkopolsce.

W ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” w naszym województwie wybudowane zostaną w tym roku 72 kompleksy sportowe. Majową decyzją sejmiku, do dotychczasowych lokalizacji dołączyły „orliki” w Gnieźnie

i Kole. Z budowania boiska zrezygnowały natomiast zakwalifikowane pierwotnie do programu Skoki, w ich miejsce radni wpisali inwestycję zaplanowaną przez gminę Dopiewo w Skórzewie.

„Orliki”, powstają za pieniądze z budżetu państwa, samorządu regionu i powiatu lub gminy. ABO

Z Włochami na dłużej

Przedłużone zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Wielkopolską a włoskim regionem Emilia-Romagna.

Współpraca naszego województwa z Włochami trwa od 2006 roku. Sejmik wyraził zgodę na przedłużenie porozumienia o kolejne cztery lata.

Dotąd oba regiony podjęły wspólne działania m.in. w zakresie polityki młodzieżowej, innowacji, gospodarki, sportu i kultury. Ścisłe współpracują ze sobą regionalne przedstawicielstwa przy Unii Europejskiej, które mieszczą się w jednym budynku w Brukseli. ABO

Wzywali nadaremno

Sejmik zapoznał się z informacją o bezzasadności wezwania do usunięcia naruszenia prawa, skierowanych przez dwa podmioty z terenu gminy Dopiewo.

Parafia w Zakrzewie i spółka „Polnord” zakwestionowały w swoich wezwaniach wyznaczenie w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego potencjalnego przebiegu linii kolei dużych prędkości między Poznaniem a zachodnią granicą państwa. Jednak przed miesiącem sejmik znowelizował plan, a w nim linii szybkiej kolei nie uwzględniono. Stąd oba wezwania okazały się bezzasadne.

Podobną decyzję sejmik podjął niedawno wobec wezwania skierowanego w tej samej sprawie przez gminę Dopiewo. ABO

Pamięć dla przyszłych pokoleń

Szacunek dla historii i troska o przyszłość regionu to główne wątki uroczystych obrad sejmiku 30 maja w Środzie Wielkopolskiej.

Wydarzenie to nawiązywało do tradycji sejmików szlachty wielkopolskiej, wspólnych dla województw poznańskiego i kaliskiego, które od początku XV w. zbierały się w średzkiej kolegiacie.

Uroczystości rozpoczął pokaz musztry paradnej w wykonaniu Ochotniczego Reprezentacyjnego Oddziału Ułanów Miasta Poznania gorąco oklaskiwany przez mieszkańców miasta zgromadzonych na Starym Rynku. Stamtąd radni sejmiku oraz przedstawiciele władz samorządowych miasta i powiatu średzkiego oraz przedstawiciele innych powiatów w asyście ułanów, reprezentacji cechów miejskich, bractwa kurkowego i młodzieży w strojach ludowych udali się do kolegiaty, aby uczestniczyć w mszy świętej, której przewodniczył ks. infułat Aleksander Rawecki.

Po nabożeństwie obrady otworzył przewodniczący sejmiku Lech Dymarski. Następnie odczytał projekt uchwały-apełu o odnowienie tradycji sejmików średzkich. Uchwała została przyjęta przez akklamację. Stwierdza się w niej, m.in.:

„...W tej szczególnej chwili apelujemy do radnych na-

FOT. ZK R. JALOSZYŃSKI

Uczestnicy uroczystej sesji otrzymali pamiątkowe kopie osiemnastowiecznych dokumentów związanych ze średzkimi sejmikami.

Radni w stallach średzkiej kolegiaty.

stępnym kadencji, by idąc za naszym przykładem odbywali uroczyste sesje Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w murach Średzkiej Kolegiaty. Ten symboliczny akt, jest wyrazem głębokiego przeświadczenia o ciągłości naszego dziedzictwa. Wiele naszych lokalnych sukcesów ma swoje źródła w żmudnej pracy naszych przodków sprzed 100, 200, a nawet kilkuset lat. Wiele naszych współczesnych problemów i kłopotów wynika z zaniedbań i braku dbałości

o dobro wspólne naszych poprzedników. Chcemy, by nasza praca służyła nam i następnym pokoleniom Wielkopolan. Pamiętając o naszych poprzednikach, liczymy, że nasze dokonania też będą zapamiętane, gdyż Naród bez pamięci jest Narodem bez przyszłości.”

O tradycji i historii, do której odwołał się radni sejmiku, szczegółowo w okolicznościowym wykładzie mówił dr Michał Zwierzykowski. – W Wielkopolsce działał jeden sejmik dla województwa poznańskiego i kaliskiego. Dzięki temu Wielkopolanie mieli najsilniejszą reprezentację na sejmie krajowym, a ze zdaniem naszego regionu liczył się cały kraj – przypominał historyk.

– To najlepszy moment i miejsce, aby wzorując się na odpowiedzialności przodków, podejmować inicjatywy ważne dla przyszłości regionu – powiedział marszałek Marek Woźniak. Nawiązał następnie do postulatu wysuniętego przez władze województw dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, skierowanego do ministra rozwoju regionalnego w sprawie wspólnej strategii dla Polski zachodniej.

– Problemy gospodarcze i społeczne województw położonych wzdłuż granicy zachodniej państwa powinny zostać ujęte w ramy jednej interregionalnej koncepcji rozwoju. Dotyczy to nie tylko regionów polskich, ale też tych po niemieckiej stronie Odry. Skala i zakres wspólnych problemów i potrzeb wymagają współpracy i wsparcia na poziomie międzyregionalnym i rządowym.

Marszałek Marek Woźniak wyraził wolę, aby pierwsze w Wielkopolsce spotkanie gospodarzy województw Polski zachodniej odbyło się w Środzie Wielkopolskiej.

W związku z przypadającą w tym roku 100. rocznicą skomponowania przez Feliksa Nowowiejskiego melodii do wiersza Marii Konopnickiej oraz ogłoszeniem przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego roku 2010 – Rokiem „Roty”, uroczystą sesję zakończyło wspólne odśpiewanie tej patriotycznej pieśni.

Następnie zgromadzeni wysłuchali koncertu muzyki dawnej w wykonaniu zespołu Collegium Musicum Poznań, który wykonał „Stabat Mater” Antonio Vivaldego. Jako solista wystąpił kontratenor Tomasz Raczkiwicz. **RJ**

Średzcy marszałkowie znani i nieznani

Pracami wielkopolskich sejmików kierowali politycy zasłużeni dla kraju i regionu.

Marszałek stał się najważniejszym funkcjonariuszem sejmikowym już w XVI wieku. Pierwszy fakt wyboru marszałka sejmiku województw poznańskiego i kaliskiego w Środzie, tradycyjnym miejscu obrad szlachty wielkopolskiej, odnotowano w 1590 r., a został nim niejaki Jan Rusiecki. Należy przypuszczać, że fakt ten stanowił jeden z owoców zwycięstwa ruchu egzekucyjnego szlachty nad magnaterią. Wezwanie boiwo obradami sejmików kierowali senatorowie.

Czas trwania funkcji marszałkowskiej w I Rzeczypospolitej obejmował wieloletnie niejednokrotnie obrady, a do kompetencji marszałkowskich należało kierowanie zgromadzeniem, udzielanie głosu kolejnym mówcom, przeprowadzanie wyborów powoływanych przez sejmik funkcjonariuszy oraz prowadzenie

nie dokumentacji sejmikowej.

Marszałkami sejmiku średzkiego była przeważnie zamożna szlachta. Uzyskanie tej funkcji z woli zgromadzenia stanowiło dowód zaufania szlacheckich współobywateli, a co za tym idzie, świadczyło o dużej autorytecie i silnej pozycji politycznej wybranego. Zważywszy na ogromną ilość zgromadzeń sejmiku (tylko w latach 1696-1732 odbyło się ich aż 207), możemy śmiało stwierdzić, że do upadku państwa polsko-litewskiego lista marszałków sejmiku średzkiego liczyła kilkaset nazwisk. Dla wielu spośród ustalonych z nazwiska marszałków funkcja sejmikowa stanowiła odskocznnię do kariery politycznej, której ukoronowaniem były urzędy ministerialne i senatorskie. Tak było chociażby w przypadku Jana Piotra Opalińskiego (1601-1665), marszałka sejmików średzkich w 1643 i 1652 r., uczestnika walk ze Szwedami w latach „potopu”, między innymi słynnej wyprawy Stefa-

FUNKCJĘ marszałka średzkiego sejmiku sprawował m.in. późniejszy król Polski Stanisław Leszczyński.

na Czarnieckiego do Danii w 1658 r., który zakończył życie jako wojewoda kaliski. Podobnie rozpoczęła się błyskotliwa kariera Krzysztofa Grzymułtowskiego (1620-1687), który od marszałkowania sejmikami średzkimi w 1648 i 1654 r. doszedł za panowania Jana III Sobieskiego do stanowiska wojewody poznańskiego i przywódcy opozycji antykrólewskiej. On to właśnie jako komisarz do roko-

wań z Rosją zawarł w 1686 r. pokój wieczysty z państwem carów, zwany od jego nazwiska traktatem Grzymułtowskiego i usankcjonował utratę przez Rzeczpospolitą ziem smoleńskiej, czernihowsko-siewierskiej oraz Zadnieprza wraz z Kijowem.

Funkcja marszałka sejmiku przedkonwokacyjnego w Środzie w lutym 1764 r. utorowała drogę do kariery Kazimierzowi Raczyńskiemu

(1739-1824). Zostawszy później starostą generalnym Wielkopolski i marszałkiem nadwornym koronnym, zbudował on magnacką potęgę rodu Raczyńskich. Kupił między innymi Rogalin, gdzie w latach 1768-1770 wznosił trzykondygnacyjny pałac w stylu barokowo-klasycystycznym. Zgromadził tam dużą bibliotekę (około 20 tys. tomów), która dała początek późniejszej Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu. Wiele do zawdzięczenia Raczyńskiemu mieli także mieszkańcy Poznania. Z inicjatywy Raczyńskiego odbudowano w stolicy Wielkopolski zamek królewski na Górze Przemysław, odrestaurowano ratusz, wzniesiono Odwach i Bramę Wrońską.

Wszystkie wymienione osoby przyciłał jednak awans Stanisława Leszczyńskiego (1677-1766). Obejmując funkcję marszałka sejmiku przedkonwokacyjnego w Środzie w 1696 r., z pewnością nie przypuszczał, że w 1704 r. zo-

stanie królem Polski. Był to dopiero początek – jak się później okazało – burzliwych losów Wielkopolanina, który po klęsce Szwedów w 1709 r. musiał opuścić kraj, aby w 1733 r. przy pomocy króla Francji Ludwika XV powrócić ponownie, także na krótko, na tron Polski.

Po omówieniu kilku najwybitniejszych marszałków sejmiku średzkiego chciałbym podkreślić, że funkcja marszałka w instytucjach reprezentujących wielkopolską samorządność nie zniknęła wraz z upadkiem I Rzeczypospolitej. Tradycje sejmiku średzkiego przejął Sejm Prowincjonalny Wielkiego Księstwa Poznańskiego powołany do życia pod zaborem pruskim w 1824 r. Obradami tego sejmiku kierował marszałek. Zmieniło się jednak miejsce obrad ze Środy na Poznań. **Andrzej Kamiński**
Autor jest profesorem Uniwersytetu Szczecińskiego i pracownikiem naukowym Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk.

Wsparcie dla kreatywnych

Podczas „arena Design” na poznańskich targach ogłoszono powstanie w zabytkowej Starej Drukarni Wielkopolskiego Centrum Designu.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego po raz kolejny współorganizował trwające od 27 do 30 maja na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich przedsięwzięcie arena Design – imprezę dedykowaną współczesnemu wzornictwu i architekturze, kładącą szczególny nacisk na związek szeroko pojętego projektowania z biznesem. Wydarzeniem podczas arena Design było ogłoszenie powstania Wielkopolskiego Centrum Designu. Ma się ono mieścić w zabytkowej Starej Drukarni, stojącej w centrum Poznania. Remont tego XIX-wiecznego budynku, gdzie jeszcze kilkadziesiąt lat temu drukowane były poznańskie gazety, ruszył na początku czerwca.

Porozumienie w sprawie powstania centrum zawarły samorząd województwa (projekt jest współfinansowany z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego) oraz spółka Pro Design. Obie stro-

FOT. S. MIKOŁAJCZAK
Na stoisku UMWW na targach można było obejrzeć prace wykonane w ramach projektu „Nowy Folk Design”, który był realizowany w budynku Starej Drukarni, gdzie powstanie Wielkopolskie Centrum Designu.

ny zobowiązały się współpracować w zakresie promocji i rozwoju szeroko rozumianego sektora designu w Wielkopolsce.

Celem Wielkopolskiego Centrum Designu ma być rozwój i podniesienie konkuren-

cyjności regionalnych firm z sektora kreatywnego, reprezentowanego głównie przez mikro i małe przedsiębiorstwa oraz przedstawicieli wolnych zawodów. Centrum będzie pełniło rolę inkubatora przedsiębiorczości, ośrodka

szkoleniowo-doradczego i parku technologicznego. Działającym w szeroko rozumianej branży kreatywnej instytucja ma pomagać poprzez: dostarczanie kompleksowych i wysokospecjalistycznych usług w zakresie zarządzania

designem; doradzanie w prowadzeniu działalności gospodarczej; dostarczanie wiedzy z zakresu projektowania; dostęp do innowacyjnych usług niezbędnych do rozwoju, wejścia na nowe rynki, poszerzenia oferty produktowej i podniesienia konkurencyjności firm; zapewnianie dostępu do profesjonalnego parku maszynowego.

Warto przypomnieć, że w ostatnich kilkunastu miesiącach Stara Drukarnia była już miejscem ważnych wydarzeń związanych z branżą, której ma służyć powstające w niej centrum. Przy udziale samorządu województwa organizowano w niej warsztaty dla projektantów „Nowy Folk Design” z udziałem artystów i rzemieślników ludowych oraz konkurs na gadżet inspirowany folklorem „Pamiętka z Wielkopolski”, a także przedsięwzięcia w ramach Świątowych Dni Innowacji. Odbywały się tu także inne wystawy czy przedstawienia teatralne. ABO

Podpatrywali w Hiszpanii

Wielkopolanie poznawali proinnowacyjne rozwiązania w Katalonii i Kraju Basków.

Z wizytą studyjną do Barcelony i Bilbao wybrali się w maju przedstawiciele Wielkopolskiej Rady Trzydziestu (to organ opiniotwórczo-doradczy przy marszałku, składający się z samorządowców, naukowców i przedsiębiorców).

Wielkopolanie spotkali się z przedstawicielami rządów Katalonii i Kraju Basków oraz odwiedzili kilka instytucji zajmujących się działaniami na rzecz innowacji, tworzenia klastrów, rozwoju przedsiębiorczości.

Wyjazd został zorganizowany w ramach projektu finansowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. ABO

Wielkopolskie biblioteki edukują dorosłych

Kursy językowe, nauka obsługi komputera, wykłady i zajęcia praktyczne – o takie dodatkowe oferty będą mogły poszerzać swoją działalność wielkopolskie biblioteki dzięki realizacji międzynarodowego projektu, w którym od dwóch lat uczestniczy Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

Projekt pod nazwą „Europejskie biblioteki jako centra edukacji dla dorosłych słuchaczy” jest częścią unijnego

Programu GRUNDTVIG „Uczenie się przez całe życie”, a nazwę swą zawdzięcza duńskiemu filozofowi – Mikołajowi Grundtvigowi, propagatorowi idei kształcenia dorosłych.

Partnerami WBPiCAK w Poznaniu, która jest koordynatorem projektu, są: Biblioteka Miejska w Umea (Szwecja), Biblioteka Regionalna w Telsiai (Litwa), Biblioteka Miejska w Amalii (Włochy) oraz Stowarzyszenie Skarabeusz z Livorno (Włochy). Instytucje partnerskie podzieliły się zadaniami, opracowując m.in. specjalistycz-

ne programy szkoleń. Na przykład w WBPiCAK postawiono na literaturę jako na narzędzie kształtujące rozwój osób dorosłych. Wszyscy partnerzy natomiast przygotowują się do prowadzenia kursów komputerowych i poprawy umiejętności cyfrowych wśród dorosłych słuchaczy. Zdobyte w ten sposób doświadczenia metodyczne i narzędzia, np. w postaci programów i wydawnictw edukacyjnych, następnie będą przekazywane innym placówkom bibliotecznym.

– Nasi bibliotekarze z udziałem

potencjalnych odbiorców, uczestników warsztatów i zajęć bibliotecznych, stworzyli m.in. program komputerowy, który ma dostarczyć osobom dorosłym podstawowej wiedzy i umiejętności w posługiwaniu się komputerem oraz Internetem – informuje Justyna Soltmann-Prędką z WBPiCAK w Poznaniu. – Przygotowaliśmy także specjalny podręcznik i broszurę informacyjną. Wszystkie te materiały trafią do wielkopolskich bibliotek oraz osób zajmujących się edukacją dorosłych. RJ

Poznali samorząd i dziennikarstwo

„Znaleźć chętnych do wypowiedzenia się w ulicznej sondzie wcale nie jest łatwo”. „Może dzięki poznaniu ważnym ludziom łatwiej będzie nam coś załatwić?” – to niektóre z refleksji, którymi podczas spotkania 19 maja z marszałkiem Markiem Woźniakiem dzielił się laureaci interaktywnej gry „Operacja Demokracja”. Zabawa, zorganizowana przez Urząd Marszałkowski, pozwoliła młodym Wielkopolanom poznać tajniki pracy dziennikarskiej i poszerzyć samorządową wiedzę. Podczas podsumowania gry jej zwycięzcy (podium obsadzili zespoli: „Medialni” z VI LO w Poznaniu, „Furor Scribendi Press” z XII LO w Poznaniu – na zdjęciu u góry jego członkowie w rozmowie z marszałkiem, „Demokratki” z I LO w Koźminie Wielkopolskim) sami stali się rozmówcami dziennikarzy (na dolnym zdjęciu Filip Piętka z „Medialnych” w rozmowie z Adamem Soltysakiem z Radia „Merkury”), zwiedzili też redakcje medialnych partnerów akcji. ABO

FOT. Z. A. BOIŃSKI

REKLAMA

Zajrzyj na:
www.pozarządowy.pl
Portal dotyczący współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w Wielkopolsce

KAPITAŁ LUDZKI
NARCIOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Człowiek - najlepsza inwestycja!

Przełamać stereotypy w relacjach z Rosją

Z udziałem Wielkopolski odbyło się II Forum Regionów Polska-Rosja.

18 maja polscy i rosyjscy politycy i samorządowcy spotkali się w Senacie RP. Rozmawiano przede wszystkim o szansach współpracy gospodarczej, ale też o innych możliwościach bezpośrednich kontaktów między regionami, które mogą być pomocne w przełamywaniu istniejących polsko-rosyjskich stereotypów. Rolę w tym procesie projektów naukowych,

edukacyjnych i kulturalnych akcentował w jednym ze swoich wystąpień marszałek Marek Woźniak.

W przededniu forum kilku rosyjskich gości, w tym wysocy przedstawiciele obwodów nowogrodzkiego i samarskiego gościli w Poznaniu. Wspólnie z marszałkiem województwa złożyli kwiaty na mogiłach żołnierzy radzieckich na Cytadeli, odbyli też kilka spotkań w Urzędzie Marszałkowskim. ABO

Pierwodruk znaleziony w Poznaniu

Po stu latach od narodzin pieśni odkryto, że „Rotę” po raz pierwszy opublikowano w Wielkopolsce.

Rotą Marii Konopnickiej Polska zmartwychwstała – napisał w 1918 roku poeta Kazimierz Przerwa-Tetmajer. Miał oczywiście na myśli „Rotę” z muzyką Feliksa Nowowiejskiego, która w kilka lat od chwili powstania stała się jedną z najczęściej śpiewanych przez Polaków pieśni, traktowaną jak hymn narodowy na równi z „Mazurem Dąbrowskiego”. Rok stulecia jej narodzin uchwałą sejmiku ustanowiony został w Wielkopolsce „Rokiem Roty”.

W XX wieku „Rotą” zmartwychwstała Polska wiele razy. Słowa zawartej w niej przysięgi na wierność ziemi i mowie ojczystej stały się hasłem wielu pokoleń. Towarzystwo Bractwom Sokolim, harcerzom i polskim żołnierzom, robotnikom podczas powstania poznańskiego w 1956 r., rodakom w kraju i na obczyźnie. Pieśń jednocyfła Polaków zarówno w chwilach radości i dumy – tak było w chwili odzyskania niepodległości w 1918 r., jak też w momentach rozpacz i zwątpienia – w drodze do sowieckich łagrów i miejsc internowania w czasie stanu wojennego.

Wzruszająco o tych momentach, zbiorowych i osobistych kontekstach pieśni, opowiada film dokumentalny Arlety Kolaszkiej, zrealizowany w tym roku pod egidą Towarzystwa im. Feliksa Nowowiejskiego w Poznaniu. Film ten upowszechnia mało znane fakty związane zarówno z genezą wiersza Konopnickiej jak i kompozycji Nowowiejskiego.

Dokładny czas i miejsce powstania „Roty” pozostają nie-

Winieta „Głosu Wielkopolanek” z 23 sierpnia 1908 r. z pierwszą zwrotką „Roty” podpisana inicjałami M.K. (w zbiorach Biblioteki UAM w Poznaniu).

znane. Jedno ustalono jednak ponad wszelką wątpliwość: wiersz napisany został dla Wielkopolanek i w Wielkopolsce po raz pierwszy ogłoszono go drukiem.

Przez wiele lat za pierwodruk „Roty” przyjmowano trzywrotkowy tekst opublikowany w listopadzie 1908 r. w krakowskim miesięczniku „Przodownica”.

Genezę wiersza z Wielkopolską ściśle wiąże prof. Edward Pieścikowski z UAM w Poznaniu. Swoje ustalenia zawarł w artykule „Na stulecie Roty – brakujące ogniwo” i opublikował w 2008 r. w kwartalniku „Ruch Literacki”.

Historyczne tło utworu według profesora stanowią procesy germanizacyjne nasilone na początku XX w. W 1908 r. władze pruskie wydały „ustawę wyłączeniową” i „ustawę o stowarzyszeniach i zgromadzeniach” z paragrafem 12 zwanym „kagańcowym”. Wielkopolanie, broniąc języka polskiego i swoich praw, odpowiedzieli manifestacjami oraz

wieczami protestacyjnymi. Jeden z nich, tzw. kobiecy, odbył się 10 maja 1908 r. w Poznaniu. Maria Konopnicka, podobnie jak podczas strajku dzieci wrzesińskich, przyłączyła się do tych protestów. Nie mogąc w nich uczestniczyć, wysłała następujący list: „Wielkopolanek pozdrawiamy. Wieceje z Wami Polska cała, ufając, że umiłowana dzielnicę Piastową uczynicie bohaterką redutą narodowego ducha”. Słowa te opublikował, ukazując się od kwietnia 1908 r. w Poznaniu, tygodnik społeczno-narodowy dla kobiet „Głos Wielkopolanek”.

W numerze 12 z 21 czerwca 1908 r. komitet redakcyjny tygodnika podziękował wszystkim, „których pismo chciało wziąć w szczerą opiekę”, dodając: „Podziękuję tę w pierwszej linii składamy dzisiaj Zacznej Jubilatec Marii Konopnickiej za ostatni utwór pt. >>Rota<< łaskawie nam nadesłany. Niestety, ze względów karnej ustawy prasowej nie możemy dzisiaj umieścić

go tak, jak wyszedł spod gorącego pióra Wielkiej Poetki”. Redakcja, nie mogąc wydrukować wiersza w całości, posłużyła się fortelem i zamieściła tekst w odcinkach jako motto przy winiecie pisma. W numerze 21 z 23 sierpnia 1908 r. na pierwszej stronie „Głosu Wielkopolanek” obok tytułu ukazała się pierwsza zwrotka wiersza sygnowana inicjałami M.K.

Druga zwrotkę w podobny sposób wydrukowano w numerze 22 z 30 sierpnia, trzecią – w numerze 23 z 6 września. Dopiero dwa miesiące później „Rota” została wydrukowana w krakowskiej „Przodownicy”.

W roku 1910, wraz z przygotowaniem do uczczenia 500. rocznicy zwycięskiej bitwy pod Grunwaldem, w wielu polskich gazetach ukazały się przedruki „Roty”. „Kurier Warszawski” zamieścił ją w swym noworocznym numerze, „Dziennik Cieszyński” i krakowskie „Nowiny” – 9 stycznia.

Maria Konopnicka przebywała wówczas w Nicei, gdzie 17 lutego 1910 r. sporządziła dwie odręczne kopie wiersza. Zatytułowała je „Rok Grunwaldzki” i wysłała jedną do „Gazety Polskiej” ukazującej się w Chicago, drugą – do „Gwiazdki Cieszyńskiej”. Z autografem do redakcji „Gwiazdki” dotarł list, w którym wyjaśnia: „Szanowny Redaktorze! Pozwalam sobie na ten rok Grunwaldzki przesłać >>Gwiazdce Cieszyńskiej<< wiersz napisany dla Wielkopolanek. Wy, tam na Śląsku, drodzy Rodacy, tak samo przesyładowani jesteście i myślę, że dobrze jest umacniać ducha narodowego w szeregach walczących z germanizacją. Pragnęłabym, aby Ślązacy nie tylko powtarzali w sercu swoim tę rotę przysięgi, ale żeby to była pieśń ich i wyraz ich duszy”.

Wiersz Marii Konopnickiej nie stał by się pieśnią i natchnieniem milionów Polaków, gdyby nie muzyka Feliksa Nowowiejskiego. Ten kompozytor i organista-wirtuoz o międzynarodowej sławie pełnił wówczas funkcję dyrektora Towarzystwa Muzycznego w Krakowie. Jemu to przypada zaszczyt stworzenia oprawy muzycznej na Zjazd Grunwaldzki.

Trudno dziś ustalić, gdzie Nowowiejski zapoznał się z wierszem Konopnickiej. Przypuszcza się, że tekst Roty zaczerpnął ze styczniowego przedruku w „Nowinach”.

Z przekazów rodziny Nowowiejskich osiadłej w Poznaniu wiemy, że melodia powstała podczas spaceru Feliksa Nowowiejskiego po Błoniach krakowskich: „Mistrz,

nie mając przy sobie zeszytu nutowego, wyjął kopertę, poliniował i przelał melodię na papier”. 13 stycznia 1910 r. – taką datę nosi najstarszy zapis nutowy „Roty” skreślony ręką kompozytora.

Siłę oddziaływania pieśni Nowowiejskiego jako pierwszy poznali uczestnicy wieczornicy poświęconej 47. rocznicy wybuchu powstania styczniowego zorganizowanej przez krakowskie Towarzystwo Gimnastyczne Sokół 23 stycznia 1910 r., o czym doniosły „Nowiny” z 26 stycznia 1910 r.: „Chór Sokoli [...] odśpiewał z siłą i rozmachem [...] wspomniały >>Hymn<< Nowowiejskiego skomponowany do słów Marii Konopnickiej”. Jednak do oficjalnego prawykonywania pieśni doszło dopiero pół roku później, podczas uroczystych obchodów 500. rocznicy zwycięstwa pod Grunwaldem. 15 lipca 1910 roku zjechało do Krakowa około 100 000 Polaków z wszystkich zaborów i z emigracji. Przybył również wielki kompozytor, pianista i mąż stanu, Ignacy Jan Paderewski. Był on także fundatorem pomnika Władysława Jagiełły, który tego dnia został odsłonięty przy placu Matejki.

Kompozytor podkreślał, że napisał pieśń specjalnie na tę okazję. Pierwotnie Feliks Nowowiejski nazwał ją „Hymnem Grunwaldzkim”, a pierwsze wydanie utworu w 1910 roku nosiło tytuł: „Ojczyźnie! HASŁO – uroczysta pieśń na obchód grunwaldzki”. Jednak do historii Polski pieśń ta weszła pod nazwą, której używamy do dnia dzisiejszego – „Rota”.

Ryszard Jałoszyński

Święto „Roty” we Wrześni

Władze powiatu wrzeńskiego zorganizowały 15 i 16 maja uroczystości poświęcone 100. rocznicy powstania „Roty”.

W auli Liceum Ogólnokształcącego odbyło się okolicznościowe seminarium historyczne. O genezie „Roty” – okolicznościach powstania utworu oraz o roli pieśni w przełomowych okresach naszych dziejów – mówił wicestarosta wrzeński Paweł Guzik. Zaznaczył, że społeczeństwo Wrześni nie zapomniało o wielkiej obrończyni dzieci wrzeńskich, autorce „Roty”, stawiając jej pomnik w 1979 r.

Joanna Modrzejewska – prawnuczka poetki podzie-

Goście honorowi wrzeńskich uroczystości – Joanna Modrzejewska, prawnuczka Marii Konopnickiej, autorki słów „Roty” oraz Jan Nowowiejski, syn Feliksa Nowowiejskiego, kompozytora pieśni.

liła się wspomnieniami rodzinnymi o Marii Konopnickiej. Jan Nowowiejski – syn

Feliksa, swoje wspomnienia o ojcu przeplatał utworami ojca wykonywanymi na fortepian-

nie. W programie sesji znalazły się również filmy archiwalne poświęcone „Rocie” i strajkowi dzieci wrzeńskich w 1901 r. oraz inscenizacja przygotowana przez młodzież z Gimnazjum nr 2.

W drugim dniu obchodów po mszy w kościele farnym uczestnicy przeszli pod pomnik Marii Konopnickiej, gdzie złożono wiązanki kwiatów. Kwiaty spoczęły również pod pomnikiem Dzieci Wrzeńskich. Obchodom towarzyszyła wystawa „Prajcom na chwałę, braciom na otuchę – 100 lat >>Roty<< Feliksa Nowowiejskiego” przygotowana przez Muzeum Regionalne we Wrześni. Stanisław Nowak

Pieśń zabrzmiała w Wolsztynie

Mieszkańcy Wolsztyna, nauczyciele i uczniowie miejscowych gimnazjów i szkół podstawowych uczestniczyli w uroczystym odśpiewaniu „Roty”. Na dziedzińcu Szkoły Podstawowej nr 3 im. Michała Drzymały 10 maja w odświętnej scenarii słowa hymnu rozbrzmiały siłą blisko tysiąca głosów. Inicjatorem przedsięwzięcia był Andrzej Rogoziński burmistrz Wolsztyna i nauczyciele SP nr 3. Uroczystość zorganizowana z okazji ustanowienia przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego „Roku Roty” stała się niezwykle lekcją historii i patriotyzmu. Marzena Jąder

Zaśpiewamy „Rotę” na Placu Wolności

Wielkie atrakcje z okazji wielkopolskich obchodów 100-lecia „Roty” Feliksa Nowowiejskiego szykują się 19 czerwca w Poznaniu. Tego dnia o godzinie 19.10 w centrum miasta rozpocznie się wspólne śpiewanie tej jednej z najważniejszych polskich pieśni patriotycznych.

ROTA

Tempo marsza, z zapalem

1. Nie rzu-cim zie - mi skąd nasz ród, nie da-my po - grześć mo - wy, pol - ski my na - ród,
pol - ski lud, kró - lew-ski szczep Pia - sto - wy. Nie da-my by nas gnę - bił wróg.
Tak nam do - po - móż Bóg! Tak nam do - po - móż Bóg!

Nie rzucim ziemi skąd nasz ród!
Nie damy pogrzeć mowy.
Polski my naród, polski lud,
królewski szczep Piastowy.
Nie damy, by nas zgnębił wróg.
– Tak nam dopomóż Bóg!
[– Tak nam dopomóż Bóg!]

Do krwi ostatniej kropli z żył
Bronić będziemy Ducha,
aż się rozpadnie w proch i w pył
krzyżacka zawierucha.
Twierdzą nam będzie każdy próg.
– Tak nam dopomóż Bóg!
[– Tak nam dopomóż Bóg!]

Nie będzie Niemiec pluł nam w twarz
Ni dzieci nam germanił,
orężny stanie hufiec nasz,
Duch będzie nam hetmanił.
Pójdziem, gdy zabrzmie złoty róg.
– Tak nam dopomóż Bóg!
[– Tak nam dopomóż Bóg!]

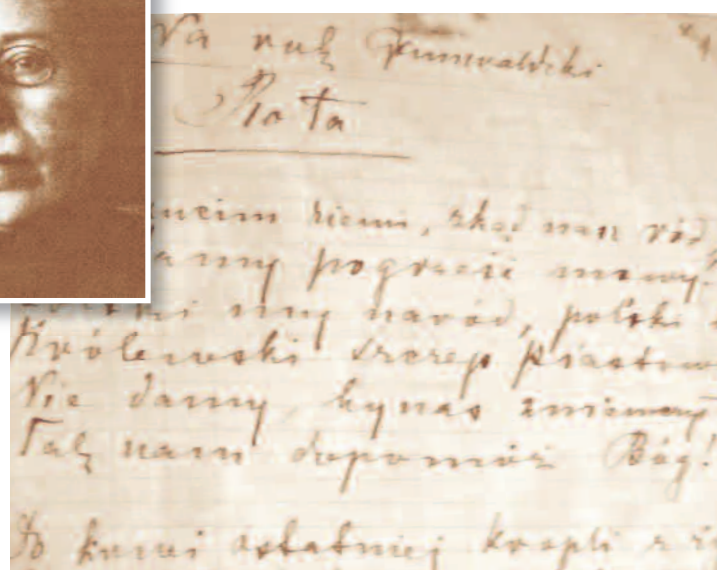
Nie damy miana Polski zgniść,
Nie pójdziem żywo w trumnę.
Na Polski imię, na jej cześć
Podnosim czoła dumne.
Odzyska ziemię dziadków wnuk.
– Tak nam dopomóż Bóg!
[– Tak nam dopomóż Bóg!]

Muzyka - Feliks Nowowiejski

Słowa - Maria Konopnicka

Towarzystwo im. Feliksa Nowowiejskiego w Poznaniu zaprasza mieszkańców Wielkopolski do udziału w cyklu imprez przygotowanych dla uczczenia 100-lecia „Roty”.

12 czerwca o godz. 12.15 rozpocznie je w poznańskiej kolegiacie farnej recital or-

ganowy Rudolfa Inniga, autora nagrań płytowych utworów Feliksa Nowowiejskiego.

18 czerwca o godz. 18.30 w kościele św. Wojciecha odbędzie się uroczysta msza św. za duszę Feliksa Nowowiejskiego, z koncertem wystąpi Chór Męski „Arion” z Centrum Kultury Zamek,

następnie odbędzie się ceremonia złożenia kwiatów w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan. Również 18 czerwca w kinie „Muza” odbędzie się premiera filmu dokumentalnego „Rota – pieśń dumy i chwały”.

19 czerwca w Salonie Poznania o godz. 11.15 otwarta

zostanie wystawa zatytułowana „Prajcom na chwałę, braciom na otuchę – 100 lat Roty Feliksa Nowowiejskiego”.

Tego dnia wiele atrakcji szykuje się w samo południe na poznańskim Placu Wolności. W programie imprezy m.in.: podsumowanie konkursu, którego szczegóły do-

stępne są na stronie internetowej www.haslo-rotapl.pl; gra miejska dla młodzieży pn. „Złoty Róg Hetmana”; koncerty chórów i zespołów muzycznych oraz akcja „Wiek Roty w obrazie”, której uczestnicy wezmą udział w malowaniu obrazu dotyczącego historii pieśni na tle dziejów Pol-

ski. A o godzinie 19.10 (jak 1910 – rok powstania pieśni) wszyscy obecni na Placu Wolności będą mogli wspólnie zaśpiewać „Rotę”. Projekt „HASŁO – Rota” współfinansują m.in. samorządy województwa wielkopolskiego, miasta Poznania oraz powiatu poznańskiego. **RJ**

50. KST zakończone

Po obejrzeniu 11 spektakli konkursowych 15 maja ogłosiło swój werdykt jury tegorocznych Kaliskich Spotkań Teatralnych.

Dwie Główne Nagrody po 20 tys. zł ufundowała marszałek województwa wielkopolskiego i prezydent miasta Kalisza. Przypadły one Annie Januszewskiej za rolę Meredith w „Getsemani” w reżyserii Anny Augustynowicz, spektaklu szczyńskiego Teatru Współczesnego i kaliskiego Teatru im. W. Bogusławskiego oraz Krzysztofowi Globiszowi za rolę Bohdana Chmielnickiego i Andrzeja Kmicica w „Trylogii” w reż. Jana Klaty z Narodowego Starego Teatru w Krakowie.

Z uznaniem jurorów, czyli Agnieszki Celedy, Mirosława Baki, Mirosława Borka, Remigiusza Brzyka i Łukasza Drewniaka, spotkało się również kilka innych kreacji aktorskich w „Getsemani” i „Trylogii”, a obok nich także w „Sztuce bez tytułu” w reż. Agnieszki Glińskiej z Teatru Współczesnego w Warszawie, „Między nami dobrze jest” w reż. Grzegorza Jarzyny z Teatru Rozmaitości w Warszawie i w „Kasparze” w reż. Barbary Wysockiej z Teatru Współczesnego we Wrocławiu. Nagrody aktorskie po 4 tys. zł otrzymali: Monika Krzywkowska za rolę Anny Wojnicew („Sztuka bez tytułu”), Juliusz Chrzastowski za rolę Onufrego Zagłoby

FOT. B. SOWA

Scena z „Trylogii” według Henryka Sienkiewicza w reżyserii Jana Klaty zrealizowanej w kaliskim Narodowym Starym Teatrze im. Heleny Modrzejewskiej.

(„Trylogia”), Maciej Grzybowski za rolę Ottona („Getsemani”), Zbigniew W. Kalesa za rolę Bohuna i Azji („Trylogia”) oraz Borys Szyca za rolę Płatonowa („Sztuka bez tytułu”). Ufundowaną przez Związek Artystów Scen Polskich Nagrodę im. Jacka Woszczerowicza w wysokości 3 tys. zł za rolę Osowiekiej Staruski otrzymała Danuta Szaflarska („Między nami dobrze jest”).

Gospodarzy ucieszyła zwłaszcza nagroda dla M.

Grzybowski, artysty sceny kaliskiej, obchodzącego w tym roku 45-lecie pracy twórczej.

Kaliskie Spotkania Teatralne są najstarszym trwającym nieprzerwanie festiwalem sztuki aktorskiej w Polsce. W tym roku obchodzono jubileusz ich 50-lecia. Towarzystwo temu okolicznościowe wystawy, dwudniowa konferencja naukowa, spotkania z aktorami i reżyserami. Odbyła się też promocja książki „Grotowski – Cieślak. Spojrzenia”, dokumentującej ob-

chody Roku Grotowskiego w Kaliszu (maj-czerwiec 2009 r.). Dodać trzeba, że sam twórca wrocławskiego Teatru Laboratorium niejednokrotnie był na KST i nawet przewodniczył festiwalowemu jury, a jego czołowy aktor Ryszard Cieślak był kaliszaniec.

Tegoroczne spotkania były finansowo zasobniejsze niż zwykle, a to dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Wielkopolskiego i Miasta Kalisza. **KORD**

Nagrody dla twórców

Doroczne nagrody Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury wręczone zostały 22 maja w Auli UAM w Poznaniu.

Nagrody, przyznane już od osmiu lat, stanowią formę mecenatu samorządu województwa, a także promocji najciekawszych osiągnięć w dziedzinie kultury. Uroczystość ich wręczenia zawsze wiązała się z wydarzeniami artystycznymi. W tym roku był to koncert „Chopin na bis”, w którym wystąpił Rafał Blechacz oraz Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Poznańskiej im. Tadeusza Szelińskiego.

W gronie dotychczasowych laureatów tej nagrody znaleźli się między innymi Krystyna Feldman, Jerzy Gurański oraz – wśród instytucji – Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie i Orkiestra Amadeus.

Nagrodami Marszałka Województwa Wielkopolskiego za rok 2009 zostali uhonorowani: muzyk rockowy Tomasz Budzyński; organistka i pianistka Maria Magdalena Kaczor; skrzypaczka oraz kompozytorka Katarzyna Klebba; animator chóralistyczny Aleksander Korkowicz – długoletni prezes Nadnoteckiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr; prof. Anna Organiszczak – pianistka i pedagog związana z poznańską Akademią Muzycz-

na; prof. Danuta Maria Mączak – rzeźbiarka związana z poznańską Akademią Sztuk Pięknych; poeta, tłumacz i dramaturg Maciej Rembarz; pianistka oraz animatorka imprez muzycznych Emilia Sitarz; Władysława Stróżyk z Filharmonii Poznańskiej, m.in. założycielka i kierownik Biura Koncertowego; kompozytor, dyrygent i chórmistrz Jacek Piotr Sykulski, który kieruje Poznańskim Chórem Akademickim oraz Poznańskim Chórem Chłopięcym.

Podczas uroczystości w Auli UAM marszałek Marek Woźniak wręczył także okolicznościowe dyplomy osobom, które w tym roku otrzymały stypendia w dziedzinie kultury. Są wśród nich nie tylko twórcy, lecz także animatorzy kultury zainteresowani pogłębianiem wiedzy na temat jej upowszechniania. Otrzymały je: Ewa Murawska, Maxima Zofia Sitarz, Piotr Szychowski, Szymon Brzóska, Julia Monika Kaczmarczyk, Tomasz Kandulski, Filip Springer, Paweł Grobelny, Maciej Gniewomir Prochaska, Sylwia Gąsiorowska, Miłosz Bartłomiej Piątkowski, Sylwia Arleta Nowak, Marta Wryk, Katarzyna Krystyna Czachowska, Marta Jaśmina Pawłowska.

W trakcie uroczystości Odznakę Honorową „Za Zasługi dla Województwa Wielkopolskiego” otrzymał Wojciech Nentwig, dyrektor Filharmonii Poznańskiej. **RJ**

Dziecko w fotografii

FOT. S. K. THAKURTI

Najlepsze zdjęcia zgłoszone do VII Międzynarodowego Biennale Fotografii Artystycznej „Dziecko” oglądać można od 31 maja w galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

Do konkursu organizowanego m.in. pod patronatem Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej FIAP oraz Polskiego Komitetu Narodowego UNICEF zgłoszono ponad 2000 zdjęć autorów z 25 państw. Pracami jury kierował prof. Stefan Wojnecki.

Pierwszą nagrodą uhonorowano Sandeep Kumar Thakurta z Indii, drugą otrzymał Ali Masoodi Manesh z Iranu, a trzecią przyznano Eugeniuszowi Nurzyńskiemu z Gdańska. Złoty Medal Fotoklubu RP otrzymał Pham Duc z Wietnamu, a nagrody specjalne PKN Unicef – Hoang Quoc Tuan z Wietnamu oraz Arghya Mitra z Indii. Nagrodą portalu Świat Obrazu uhonorowano Joannę Mrówkę z Krakowa, a „Kwartalnik Fotografia” wyróżnił Irenę Datsenko z Rosji. Fotografia (powyżej), którą jury uznało za najlepszą w tegorocznej edycji konkursu pokazuje małe indyjskie dziewczynki, pracujące przy wyrobie cegieł. **RJ**

Pięknieją biblioteki

Przestrzenie dla dzieci, multimedialne czytelnie i miejsca organizacji imprez – to różnorakie oblicza nowoczesnej biblioteki.

Najciekawsze i najbardziej funkcjonalne aranżacje wielkopolskich księżnic zgłoszono do konkursu „Jak cię widzą, tak cię piszą – zmieniamy wizerunek”, zorganizowanego przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Jego podsumowanie odbyło się 11 maja w Konińskim Domu Kultury podczas gali z okazji Wielkopolskiego Dnia Bibliotekarza i Bibliotek.

Komisja konkursowa wybrała i nagrodziła najlepsze rozwiązania spośród 37 zgłoszeń. Główną nagrodę za całość przestrzeni otrzymała Gminna Biblioteka Publiczna w Gorzycach Wielkich. Dwie równorzędne II nagrody za wydzieloną przestrzeń biblioteczną otrzymały Gminna Biblioteka Publiczna w Dopiewie i Biblioteka Publiczna

FOT. P. HENSKI

Funkcjonalność i przestronność to atuty pomieszczeń Gminnej Biblioteki Publicznej w Gorzycach Wielkich.

w Swarzędzu. Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Pile nagrodzono za oddział dla dzieci, a Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Nowym Tomyślu za salę widowiskowo-wystawowo-konferencyjną.

Współorganizator konkursu, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego nagrodziła ponadto: Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną w Pile oraz wyróżniła Gmin-

na Bibliotekę Publiczną w Gorzycach Wielkich i Filię Biblioteki Publicznej Gminy Tarnowo Podgórne w Baranowie.

Prezentując te dokonania, organizatorzy konkursu pragnęli zachęcić samorządy regionu i animatorów bibliotekarstwa do zastanowienia się, co można zrobić w księżnicach (czasem niewielkim nakładem finansowym), by każdy dobrze się w nich czuł i chciał do nich wracać. **RJ**

Jarocińskie reaktywacje

Minęło 30 lat od pierwszego Ogólnopolskiego Przeglądu Muzyki Młodej Generacji.

Imprezy pod takim szyldem, przemianowane następnie na Festiwal Muzyków Rockowych, zapoczątkowane zostały w Jarocinie latem 1980 r. W latach PRL-u można było tu usłyszeć głównie zespoły funkcjonujące poza oficjalnym nurtem.

Planowany na 16-18 lipca jubileusz trzydziestolecia imprezy uświetni występ reaktywowanej tylko na tę szczególną okazję Pidzamy Porno. Specjalny projekt przedstawi Dezarter, koncert T.Love uświetnią goście: Robert Brylewski, Zbigniew Hołdys, Kora oraz Grabaż. Przekrojowy repertuar przedstawi formacja TSA. Zagrają także Coma, Hey, Lao Che, Muchy, Buldog i inni. Koncerty współorganizuje m.in. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. Więcej na: www.jarocinfestiwal.pl. **RJ**

Współpraca agencji energetycznych

Z inicjatywy Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią 19 maja podczas Międzynarodowych Targów Energii Odnawialnej GreenPower w Poznaniu, odbyło się I Forum Regionalnych Agencji Energetycznych. Powstaje Polska Grupa Agencji Energetycznych.

Obok agencji w spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele samorządów wojewódzkich, samorządów lokalnych oraz szkół wyższych. Minister Gospodarki objął spotkanie honorowym patronatem, a miesięcznik „Czysta Energia” zapewnił mu patronat medialny.

Forum otworzył Arkadiusz Błochowiak, członek zarządu województwa wielkopolskiego. Moderatorem dyskusji była redaktorka naczelna miesięcznika „Czysta Energia” pani Urszula Wojciechowska. Obok Krajowej Agencji Poszanowania Energii prezentacje dotyczące zdobytych doświadczeń oraz podjętych dotychczas działań i inicjatyw przedstawiły: Podkarpacka Agencja Energetyczna,

Mazowiecka Agencja Energetyczna, Warmińsko-Mazurska Agencja Energetyczna, Powiślańska Regionalna Agencja Zarządzania Energią z Kwidzyna oraz Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią.

Prezesi agencji przedstawili zadania agencji energetycznych, powoływanych z inicjatywy miejscowych samorządów oraz profile działalności jakie mogą one realizować na rzecz społeczności lokalnych. Przykładem takich działań są tworzone bazy danych, w oparciu o które szacowany będzie potencjał energetyczny regionów czy też kształcenie „gminnych energetyków” i „powiatowych koordynatorów energetycznych”.

Forum odwiedził przebywający w tym dniu w Poznaniu wi-

cepremier Waldemar Pawlak, który poparł inicjatywę organizacji spotkania, współpracy agencji oraz odniósł się do kwestii efektywności energetycznej i inwestycji w źródła energii odnawialnej, służących poprawie bezpieczeństwa energetycznego kraju.

Sesji panelowej przewodniczył prof. Tadeusz Skoczkowski prezes KAPE S.A. Omawiano na niej procesy zachodzące na rynku energetyki odnawialnej, z jakimi na co dzień spotykają się agencje energetyczne. Chodzi m.in. o konieczność zorganizowania systemu kształcenia i certyfikacji instalatorów montujących instalacje oparte o OZE. Agencje energetyczne chcą też wymieniać się swoimi produktami.

FOT. S. PAWLAK

Minister gospodarki Waldemar Pawlak: „Tak ze względów praktycznych jak i gospodarczych ważne jest, aby w szerokim zakresie wykorzystywać możliwości które są związane z energią odnawialną”.

Następnie swoje stanowisko przedstawili przedstawiciele wyższych szkół zawodowych z terenu województwa, wskazując na posiadany potencjał dydaktyczny i zaplecze na rzecz przygotowania kadr specjalistów. Na koniec, pre-

zes WAZE Józef Lewandowski przedstawił projekt współpracy pomiędzy agencjami. Ustalono, że w czerwcu w Warszawie odbędzie się kolejne spotkanie agencji, na którym ma zostać przyjęte stanowisko o stałej współpracy między nimi.

Energia w gminie i powiecie

I Forum Regionalnych Agencji było drugą imprezą nowo powstałej Agencji. Miesiąc wcześniej 17 kwietnia br. Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią przy współpracy z firmą Abrys zorganizowała Wielkopolskie Forum Energetyczne „Zarządzanie Energią w gminie i powiecie”. Spotkanie było okazją do prezentacji WAZE i jej oferty, a jednocześnie było szansą na przybliżenie zagadnień związanych z zarządzaniem energią w jednostkach samorządowych. W czasie spotkania podkreślono znaczenie istnienia stanowiska gminnych energetyków i powiatowych koordynatorów w zarządzaniu energią w regionie.

Przetargi na energię elektryczną

Od maja tego roku Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią Sp. z o. o. oferuje organizację przetargów dla jednostek samorządowych i firm prywatnych na dostawę energii elektrycznej. Przetargi te wraz z audytem energetycznym pozwalają zaoszczędzić organizacjom ponad 20% kosztów związanych z zakupem energii elektrycznej każdego roku.

WIEDZA ZMIENIA PRZYSZŁOŚĆ

PODNIOSZENIE KWALIFIKACJI KADR POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W WIELKOPOLSCE
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wiedza
zmienia
przyszłość

aktywna
integracja

profesjonalne
szkolenia

efektywna pomoc
społeczna

Zmiany w demografii i strukturze ludności oraz problemy społeczne wynikające z bezrobocia, niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych są powodem rosnącego zapotrzebowania na rozwój usług społecznych w Europie. Obliguje to służby socjalne do coraz większej profesjonalizacji obszaru pomocy społecznej i doskonalenia zawodowego samych pracowników socjalnych. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu mając na uwadze potrzeby szkoleniowe kadr pomocy i integracji społecznej kontynuuje rozpoczęty w 2007 roku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, projekt systemowy pn. Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w Wielkopolsce współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2010 roku z myślą o wielkopolskich służbach socjalnych stworzono:

ponad 2000 miejsc szkoleniowych w ramach następującej tematyki:

* Przemoc w rodzinie, * Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnością intelektualną, * Praca z rodziną dysfunkcyjną, * Usamodzielnianie wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, * Socjoterapia - praca z dzieckiem z zaburzeniami zachowania, * Socjoterapia różne rodzaje i formy terapii zajęciowej, * Kontrakt socjalny, * Program aktywności lokalnej, * Asystent rodziny, * Superwizja w pracy socjalnej, * Streetworker jako nowa forma pracy socjalnej, * Nowe formy pracy socjalnej (asystent rodziny, superwizja w pracy socjalnej, streetworker), * Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych kurs języka migowego, * Pracownik socjalny jako lider zespołu interdyscyplinarnego, * Trening komunikacji interpersonalnej, * Stosowanie procedur administracyjnych w pomocy społecznej, * Zarządzanie zasobami ludzkimi, * Zarządzanie instytucją pomocy społecznej, * Finansowe zarządzanie instytucją realizującą projekt systemowy POKL w pomocy społecznej, * Prawo zamówień publicznych

Specjalistyczne doradztwo dla gmin i powiatów wspierające merytorycznie i metodycznie w zakresie m.in. rozwoju form aktywnej integracji i aktywizacji klientów pomocy społecznej oraz prawidłowej realizacji zadań wynikających z POKL.

Hasło projektu „Wiedza zmienia przyszłość” zakłada, że realizacja projektu systemowego ROPS będzie miała istotny wpływ na zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Zdobyta w ramach kilkudniowych szkoleń wiedza i nowe umiejętności zawodowe kadry socjalnej wpłyną m.in. na podejmowanie oddolnych inicjatyw służących aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia oraz wsparcie społeczności lokalnych.

SZCZEGÓŁY: WWW.ROPS-WIELKOPOLSKA.POZNAN.PL/PROGRAM

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Unijne inwestycje na uczelniach

Dzięki funduszom UE zmienia się wygląd wielkopolskich uczelni, m.in. Politechniki Poznańskiej oraz Akademii Wychowania Fizycznego.

FOT. PWSZ W LESZNIE

Aula PWSZ w Lesznie będzie dobudowana do istniejącego gmachu uczelni.

Wielkopolska znana jest z wysokiego poziomu nauczania w szkolnictwie wyższym. Uczelnie, chcąc sprostać wymaganiom stawianym przez rynek, muszą jednak podnosić swój prestiż, co zmusza ich władze do ciągłych inwestycji. Dostrzegając szansę związaną z unijnymi finansowaniami, uczelnie zgłaszają kolejne projekty.

Zarząd województwa konsekwentnie od wielu lat wspiera edukację w regionie, korzystając m.in. z dotacji UE. Dlatego inwestycje w rozbudowę dzieł uczelni (w Koninie, Lesznie, Gnieźnie, Kaliszu, poznańskiej AWF, WSNHiD, politechnice i dwóch uniwersytetach) wpisał na listę projektów kluczowych WRPO.

3 x PWSZ

Projekty rozbudowy Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Koninie, Lesznie i Kaliszu stanowią ważny element rozwoju szkolnictwa wyższego w Wielkopolsce. Dzięki tym inwestycjom, młodzież z obszarów wiejskich i małych miast będzie mieć lepszy dostęp do edukacji.

PWSZ w Koninie kształcą około 4500 studentów. Brak dużych sal wykładowych ogranicza możliwości rozwoju uczelni, otwierania nowych kierunków i powoduje konieczność

odpłatnego wynajmowania pomieszczeń. Dlatego szkoła za 6,6 mln zł unijnej dotacji buduje obiekt dydaktyczny z salą konferencyjną, salami wykładowymi i pracowniami. W budynku znajdzie się aula na 640 osób, nowoczesne laboratoria, sale audiowizualne, kabiny do tłumaczeń symultanicznych, scena z proscenium i z ruchomym kanałem dla orkiestry oraz podziemny parking. Budynek o powierzchni 5100 m² jest zaprojektowany na obwodzie koła i będzie pierwszą budowlą w mieście o kształcie rotundy. Prace zakończą się w grudniu 2010 r.

PWSZ w Kaliszu za 12,4 mln zł z WRPO przystosuje obiekty powojenne na potrzeby dydaktyczno-laboratoryjne i rekreacyjno-sportowe. Inwestycja obejmie adaptację trzech budynków, w których uczyć będą się studenci Instytutu Politechnicznego. Kaliska uczelnia kształci głównie na kierunkach technicznych związanych z potrzebami regionalnego rynku pracy, m.in. w zakresie przemysłu lotniczego.

Leszczyńska PWSZ na własnej działce dobuduje do istniejącego gmachu wielofunkcyjną aulę. Obiekt, budowany za ponad 17 mln zł dotacji UE, to zespół sal wykładowych, w których zajęcia prowadzone będą równolegle w sześciu akustycznie wydzie-

lonych pomieszczeniach. Na parterze i piętrze znajdą się m.in. pięć sal dla studentów, sala chóru i dyrygentów oraz pokój wykładowców. Nowoczesne rozwiązania pozwolą połączyć je w jedną 666 osobową widownię kompleksowo wyposażoną w systemy: audiowizualny, nagłośniący, tłumaczeń symultanicznych, konferencyjny i głosowania.

FOT. UNIWERSYTET PRZYRODNICZY

Wizualizacja Biocentrum Uniwersytetu Przyrodniczego.

AWF, WSNHiD i UP

Za 2 lata obok stadionu przy ul. Królowej Jadwigi stanie długi oczekiwany, nowoczesny budynek dydaktyczny AWF-u. Mimo swego wyjątkowego charakteru i ogromnego zainteresowania młodzieży jej ofertą, uczelnia od lat boryka się z kłopotami lokalowymi. AWF korzysta aż z 11 obiektów roz-

zuczonych na terenie Poznania (to spory kłopot dla studentów i pracowników uczelni). Większość z nich jest w złym stanie technicznym i nadaje się do generalnego remontu. Dlatego zarząd województwa przyznał niemal 46 mln zł dotacji.

Nowy budynek, z elewacją frontową wykonaną głównie ze szkła, stanie na działce o powierzchni 14,4 tys. m². Będzie miał pięć kondygnacji i przyziemie. Zaplanowano m.in. dwie klimatyzowane sale wykładowe po 160 m² każda, wyposażone w sprzęt audiowizualny i elektronicznie opuszczane rolety. Przy ul. Królowej Jadwigi znajdują się Zakład Żywności i Żywności, Zakład Neurobiologii oraz Wydział Turystyki i Rekreacji.

Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu rozbudowuje się dzięki 11,6 mln zł dofinansowania UE. Projekt zakłada budowę nowego pięciokondygnacyjnego budynku, w którym powstaną pomieszczenia dydaktyczne i pracownie komputerowe. Dzięki temu planowane jest otwar-

wanie nowoczesny obiekt dydaktyczny dla studentów m.in. biotechnologii, biologii stosowanej i ochrony środowiska. Prace mają zakończyć się do 31 grudnia 2011 r.

Uniwersytet Medyczny i politechnika

Politechnika Poznańska kończy budowę Biblioteki Technicznej oraz Centrum Wykładowego na Piotrowie. Swoją siedzibę będzie tam miał Instytut Informatyki oraz Centrum Genomiki i Bioinformatyki Wydziału Informatyki i Zarządzania. Multimedialna biblioteka umożliwi szybki dostęp do posiadanych zbiorów na miejscu i wykorzystanie zasobów elektronicznych on-line. Projekt zakłada integrację zbiorów multimedialnych, zwiększenie powierzchni biblioteki oraz jakości przechowywania danych. Dofinansowanie z WRPO przekracza 56 mln zł.

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu niemal 20 mln zł dotacji inwestuje w bibliotekę oraz modernizację i wyposażenie sal dydaktycznych. Projekt ma na celu umożliwienie wszechstronnego rozwoju studentów, kształcenia kadry w zakresie nauk ścisłych, m.in. biotechnologii, inżynierii biomedycznej i ochrony środowiska. Uniwersytet wraz z zapleczem sześciu szpitali klinicznych, jest jedną z największych i najstarszych uczelni w Wielkopolsce.

***

Szkoły wyższe sięgają po unijne pieniądze także z programów krajowych. Inwestycje budowlane finansowane są z programu Infrastruktura i Środowisko (4 projekty). Politechnika Poznańska za 70 mln zł buduje Centrum Mechatroniki, Biomechaniki i Nanoinżynierii. Badania i analizy finansuje program Innowacyjna Gospodarka (20 zadań). Z kolei projekty szkoleniowe, dotyczące podnoszenia kwalifikacji i rozwoju kadr, realizowane są z programu Kapitał Ludzki (wielkopolskie szkoły i uczelnie realizują obecnie 28 projektów).

Konkursowe nominacje

Poznaliśmy nominowanych w konkursie „Polska Pięknieje” i kandydatów do nagrody „Eurolider 2010”.

POLSKA
Pięknieje

7 CUDÓW FUNDUSZY EUROPEJSKICH

W konkursie „Polska Pięknieje – 7 cudów Funduszy Europejskich” wybierane są najlepsze projekty współfinansowane z Funduszy Europejskich, dotyczące rozwoju turystyki, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz rewitalizacji.

To już trzecia edycja konkursu. W tym toku zgłoszono rekordową liczbę 138 projektów. W kategorii obszary wiejskie, nominowano m.in. finansowany ze ZPORR projekt „Szlak kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonka”, realizowany przez Związek Międzyligminny „Puszcza Zielonka”.

24 maja br. poznaliśmy też 10 potencjalnych Euroliderów 2010. Konkurs zorganizowano z myślą o osobach, które sięgają po fundusze UE i z ich pomocą zmieniają otaczającą nas rzeczywistość. Wśród kandydatów (tytuł otrzymują 3 osoby) jest m.in. p. Iwona Janicka – specjalista ds. zarządzania projektami w Fundacji Aktywności Lokalnej w Puszczykowie.

Do 16 czerwca 2010 r. Internauci wybiorą swego Eurolidera (głosowanie na stronie www.eurolider.gov.pl). Osoba z największą liczbą głosów, otrzyma specjalną nagrodę publiczności.

Zwycięzców obu konkursów poznamy podczas III Forum Funduszy Europejskich, jesienią 2010 r.

Tomograf z unijną dotacją

Pracownię tomografii komputerowej uroczystie otwarto 7 maja w szpitalu w Międzychodzie.

Dzięki dofinansowaniu z Unii Europejskiej w wysokości 1.2 mln zł, mieszkańcy powiatu międzychodzkiego nie muszą już jeździć na badania do innych miejscowości.

– Posiadanie nowoczesnej pracowni tomografii komputerowej było jednym z ważniejszych celów, jakie stawiał sobie szpital. Taki sprzęt w naszym powiecie jest niezbędny. Tomograf to nie tylko udogodnienie dla pacjentów, ale także pomoc dla lekarzy, ponieważ pozwala na szybkie postawienie diagnozy w przypadkach zagrożenia życia – podkreślał podczas uroczystości dyrektor SP ZOZ Bogdan Struk.

Wśród gości byli m.in.: wicewojewoda Przemysław Pacia, ksiądz Marian Szymański, przedstawiciel NFZ, władze powiatu, samorządowcy oraz dyrekcja i członkowie Rady Społecznej szpitala.

Sprzęt z kontraktem

Na zakup nowego urządzenia wraz z oprogramowaniem, placówka otrzymała 1,22 mln zł dotacji w ramach działania 5.3. WRPO. Dyrektor Bogdan Struk zwraca uwagę, że szpital posiada już kontrakt z NFZ na wykonywanie badań tomograficznych, a zastępca dyrektora Maciej Bak szacuje, że roczne utrzymanie sprzętu kosztuje 700 tys. zł.

Tomograf jest wyposażony m.in. w internetowy system wysyłania zdjęć cyfrowych.

Nowy aparat poza rutynowymi badaniami, umożliwi wykonywanie innych analiz, np. wirtualnej bronchoskopii i kolonoskopii, angiotomografii, badań wysokiej rozdzielczości i wielopłaszczyznowych rekonstrukcji. Uruchomienie tej klasy sprzętu znacznie rozszerza możliwości diagnostyczne oferowane w szpitalu, zwiększa skuteczność leczenia oraz wzrost konkurencyjności placówki.

Opis zdjęcia w mailu

Szefowa pracowni diagnostyki obrazowej w szpitalu, lek. med. dr Brygida Taberska informuje, że już teraz każdego dnia wy-

konuje się około 20 badań. – Najważniejsze jest to, że szybko potrafimy określić, co dzieje się z pacjentem, a badanie trwa tylko 5 min. Potem zostaje tylko kwestia opisu – dodaje B. Taberska.

Obecnie do szpitala przyjeżdżają radiolodzy, którzy specjalistyczne opisy wykonują na miejscu, ale tomograf jest również wyposażony w internetowy system wysyłania cyfrowych zdjęć, co sprawi, że na interpretację wyników badań nie trzeba będzie długo czekać. Według szefowej pracowni teleradiologia to przyszłość: – Radiologów jest bardzo mało, a taki system częściowo rozwiąże problem, gdyż wszystkie

badania z kontrastem wymagają opisu lekarza radiologa.

Warto też podkreślić, że pacjenci z powiatu międzychodzkiego nie muszą już jeździć na badania do Poznania, Szamotuł, Nowego Tomyśla lub Międzyrzecza. A pracownia służyć będzie także do wykonywania badań zleconych przez lekarzy specjalistów w ramach NFZ.

*Żaneta Wiśniewska
Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Międzychodzie*

Szybka diagnoza

Nowa aparatura poszerzyła zakres usług szpitala w Kole.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kole, dzięki unijnej dotacji kupił sprzęt medyczny o wartości ponad 2,7 mln zł.

Szpital w ramach działania 5.3 WRPO zrealizował projekt pt. „Szybka diagnostyka i skuteczna pomoc chirurgiczna w SP ZOZ w Kole poprzez zakup specjalistycznego sprzętu medycznego”.

Wyposażenie jest niezbędne do realizacji diagnostycznych i zabiegowych procedur medycznych, a kupiona aparatura poszerzyła dostępność i zakres oferowanych pacjentom usług. Nowy sprzęt umożliwi precyzyjne diagnozy i wpływa na możliwość wczesnego wykrywania chorób, co oznacza szybsze podejmowanie leczenia i krótszy okres pobytu w szpitalu. To korzyści dla pacjentów, natomiast dla pielęgniarek i le-

karzy powstały bardziej komfortowe warunki pracy.

Projekt realizowany dzięki dotacji z UE pozwolił na wymianę zużytego już szpitalnego sprzętu. Koszty eksploatacyjne starych urządzeń stawały się coraz wyższe, a sprzęt coraz mniej wydajny, dlatego konieczne stały się inwestycje.

Wśród nowoczesnej aparatury diagnostycznej oraz sprzętu operacyjnego i pomocniczego, są m.in. videogastroskopy, videokolonoskopy, dwa videobronchoskopy, ultrasonograf z Dopplerem, dwa aparaty EKG, przenośny aparat RTG „ramię C”, trzy uniwersalne stoły operacyjne, autoklaw do sterylizacji sprzętu laparoskopowego oraz aparat do znieczulenia ogólnego.

Wartość tych urządzeń wynosi ponad 2,7 mln zł, a dotacja z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekroczyła 2 mln zł.

*Anna Bocian
Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Kole*

Startuje Miasteczko Europejskie

W sobotę 5 czerwca br. na poznańskim Placu Wolności rozpoczęła się kampania promocyjna pt. „Miasteczko Europejskie – Miasteczko pełne Gwiazd”.

„Miasteczko” odbędzie się w 12 miejscowościach Wielkopolski. W Poznaniu zaprezentowano dziesięć ciekawych projektów realizowanych przez beneficjentów WRPO, m.in. poznańskiego MPK, Politechniki i strażaków. W pozostałych miejscowościach promowane będą trzy przedsięwzięcia, np. inwestycje drogowe, zakup sprzętu dla szpitali lub projekty przedsiębiorców. Dla dzieci przygotowano atrakcje, konkursy

z nagrodami i zabawą, m.in. wspólne układanie flagi Europy, kalambury, podchody. Na najaktywniejszych czekają europejskie pieniądze i drobne upominki.

Jednocześnie rozpoczął się konkurs na Gwiazdy Wielkopolskie, tj. najciekawsze projekty realizowane ze środków WRPO. Za pośrednictwem strony internetowej www.wrpo.wielkopolskie.pl/gwiazdy_wielkopolskie można głosować na wybrane projekty. Szczegóły dostępne są w Internecie.

Organizatorem akcji jest Urząd Marszałkowski w Poznaniu, a patronat medialny objęły „Gazeta Wyborcza” oraz TVP Poznań.

Harmonogram „Miasteczka”

Data	Impreza towarzysząca
5 czerwca	– Jarmark Świętojański, Plac Wolności
13 czerwca	– Dni Kłodawy
19 czerwca	– Dni Powiatu Leszczyńskiego
26 czerwca	– Dni Międzychodu
31 lipca	– Warsztaty Jazzowe w Chodzieży
8 sierpnia	– Zawody sportowo-pożarnicze w Liskowie
22 sierpnia	– Dożynki w Gminie Rychwał
28 sierpnia	– Jarmark Chmielo-Wikliniarski w N. Tomyślu
29 sierpnia	– Dożynki Powiatowo-Gminne w Łęgowie
5 września	– Dożynki Powiatowe w Gnieźnie
11 września	– Złote Gwiazdy Unii, II Piknik w Jarocinie
19 września	– Ogólnopolski Festiwal Paszтетników w Ostrzeszowie

promocja – „Ryby 2007-2013”

Będzie więcej pieniędzy na rozwój

Mieszkańcy 34 wielkopolskich gmin zależni są od kondycji sektora rybackiego.

Obszarami zależnymi od rybackiego są, zgodnie z kryteriami przyjętymi w Programie Operacyjnym Ryby, obszary, na których przynajmniej 5 osób na 10 tys. mieszkańców pracuje w sektorze rybackim. W Wielkopolsce jest 7 takich obszarów.

Na wsparcie rozwoju obszarów zależnych od rybackiego w ramach realizacji Programu Operacyjnego Ryby Polska otrzymała 313 mln euro z Europejskiego Funduszu Rybackiego. Oś 4 Programu ma wymiar terytorialny i obejmuje

zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybackiego. Wsparcie w ramach osi 4 może być przyznane na działania w ramach czterech kategorii.

Jest to wzrost konkurencyjności i atrakcyjności obszarów zależnych od rybackiego. Tu mogą być realizowane projekty związane z promocją miejscowości, jej rewitalizacją, remonty zabytków, inwestycje w komunikację i infrastrukturę turystyczną, a także organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów. Na ich realizację można otrzymać po-

moc finansową w formie zwrotu do 85% kosztów kwalifikowalnych. Pomoc wynosi 2 mln zł dla jednego beneficjenta, ale nie więcej niż 1 mln zł na realizację operacji.

Wsparte mogą być też projekty, tworzące nowe miejsca pracy poza sektorem rybackiego. Zalicza się do nich inwestycje w tereny, obiekty, a także zakup sprzętu i oprogramowania oraz szkolenia. Pomoc uzyskuje się w formie zwrotu do 60% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość wsparcia to 600 tys. zł dla jednego beneficjen-

ta, jednak na jedną operację do 300 tys. zł.

Kolejna kategoria projektów to tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybackiego oraz podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w tym zakresie. Pomoc uzyskuje się w formie zwrotu do 60% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy wynosi 400 tys. zł dla jednego beneficjenta, na jedną operację maksymalnie 200 tys. zł.

Ponadto wsparte zostaną projekty dotyczące ochrony

środowiska w gminach objętych programem. Wspierana będzie również budowa, odbudowa lub zabezpieczenia szlaków wodnych, usuwania szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych, renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie kąpielisk. Na realizację tych operacji można uzyskać wsparcie do 100% kosztów kwalifikowalnych, w wysokości jak w pierwszej kategorii.

Z pomocy w ramach osi 4 PO Ryby skorzystać może każdy, na przykład zbudować ścieżkę rowerową wokół je-

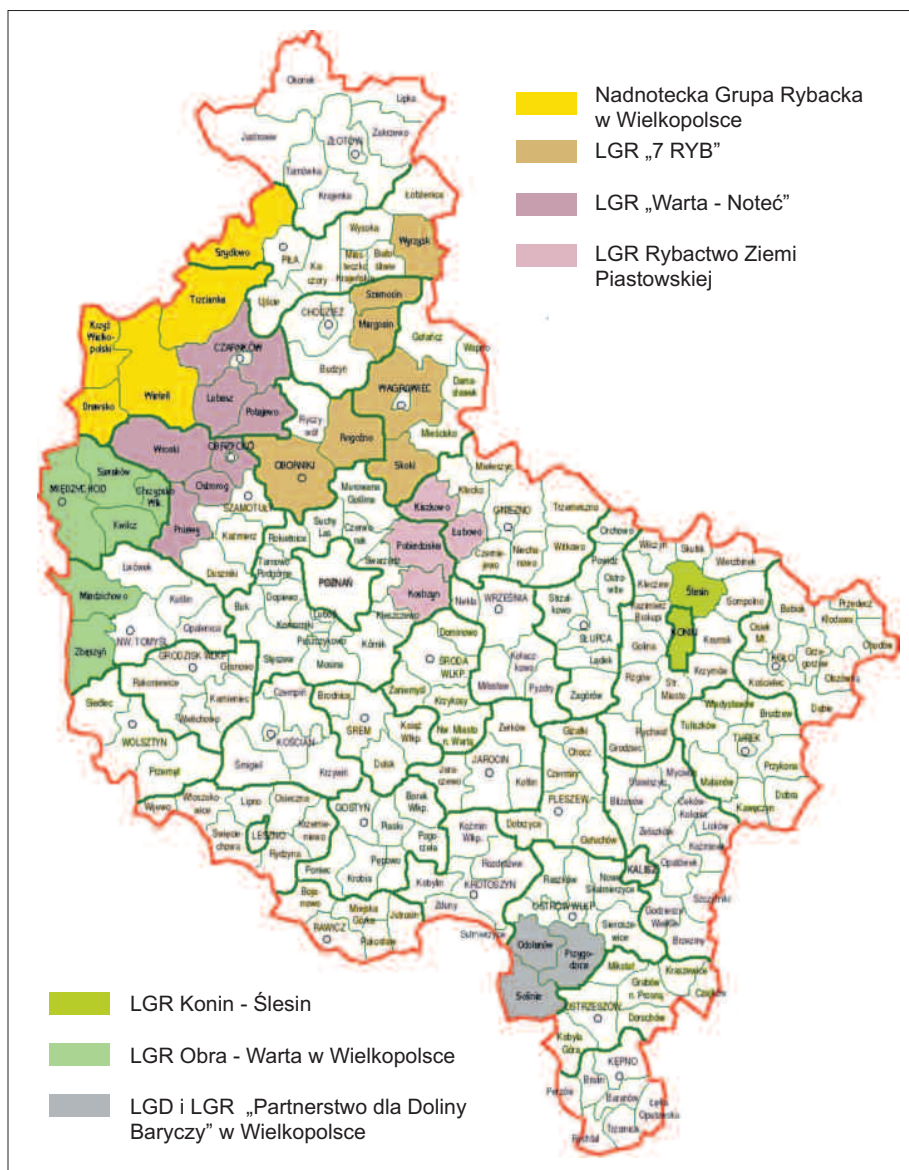
ziora, rozpocząć działalność związaną z turystyką rybacką na terenie gminy, która wchodzi w skład LGR. O dofinansowanie mogą starać się, przede wszystkim, podmioty zajmujące się działalnością rybacką, działalnością gospodarczą poza sektorem rybackim, organizacje społeczne, jak również samorządy lokalne. Warunkiem jest to, aby planowana operacja była zgodna z Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich i prawodawstwem krajowym oraz prawem wspólnotowym.

Wielkopolskie grupy rybackie

Dofinansowanie zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybackiego z osi 4 PO Ryby realizowane będzie poprzez specjalnie powołane do życia w tym celu stowarzyszenia, w skład których wchodzi przedstawiciele trzech sektorów.

Stowarzyszenie otrzyma status lokalnej grupy rybackiej po pozytywnie zakończonej weryfikacji Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. Jednym z bardzo ważnych kryteriów oceny jest udokumentowanie zamieszkiwania, co najmniej, 5 rybaków na 10 tys. mieszkańców terenu. Rybakami, zgodnie z obowiązującymi przepisami są, między innymi, właściciele i dzierżawcy stawów oraz ich domownicy, przetwórcy ryb i osoby zatrudnione przez Polskę Związek Wędkarski.

Od 30 października 2009 r. do 31 marca 2010 r. trwał, prowadzony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nabór wniosków na wybór stowarzyszeń do realizacji LSROR. Do ministerstwa wpłynęło z całego kraju 61 wniosków, w tym 5 złożonych przez stowarzyszenia mające siedzibę w Wielkopolsce. Dwa kolejne złożone zostały przez stowarzyszenia, częściowo znajdujące się na terenie Wielkopolski. Tworzą one stowarzyszenia z gminami z sąsiednich województw. Wielkopolskie stowarzyszenia aplikują o ponad 100 milionów zł. Obecnie trwa weryfikacja wniosków.

Rola Urzędu Marszałkowskiego w programie

Urząd Marszałkowski we wdrażaniu PO Ryby zajmuje się informacją i promocją programu, zgodnie z opracowanym planem, a także przyjmowaniem, oceną formalną i merytoryczną wniosków złożonych przez beneficjentów za pośrednictwem lokalnej grupy rybackiej.

To w urzędzie przygotowywane będą umowy o dofinansowanie pozytywnie ocenionych wniosków, przyjmowanie wniosków o płatność, ich weryfikacja oraz przekazywanie zleceń płatności do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Do urzędu należy też kontrola realizacji projektów.

Podział środków z Europejskiego Funduszu Rybackiego i zasady ich wydawania zapisane są w Programie Operacyjnym „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013”, zwanym w skrócie Programem Operacyjnym Ryby. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest instytucją zarządzającą dla tego programu, a samorządy województw i jako ich operatorzy – urzędy marszałkowskie, są instytucjami pośredniczącymi. Beneficjenci Programu Ope-

racyjnego Ryby składają swoje wnioski do Lokalnej Grupy Rybackiej. To tu, w terenie, blisko wnioskodawców, zapadnie decyzja, czy wniosek jest zgodny z opracowaną Lokalną Strategią Rozwoju Obszaru Rybackiego i ma szansę, po dokonaniu oceny formalnej i merytorycznej przez Urząd Marszałkowski, otrzymać dofinansowanie.

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego Odział Obsługi Programu Operacyjnego Ryby pracuje w ramach Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich. Pracownicy tego oddziału przeprowadzili w ubiegłym roku trzydzieści spotkań informacyjnych w różnych miejscowościach Wielkopolski. To w tym oddziale można uzyskać wyczerpujące informacje na temat możliwości dofinansowania działań związanych z rozwojem obszarów zależnych od rybackiego.

Zainteresowanych zapraszamy do kontaktów. Tel. 61 854 17 88, fax. 61 854 17 85, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl. Bieżące, szczegółowe informacje będzie można śledzić na stronie internetowej www.poryby.umww.pl.

Stronę redaguje:

Jadwiga Stefańska – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
ul. Kościuszki 95, 61-716 Poznań,
tel. 61 854 17 88, fax 61 854 17 85,
e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.poryby.umww.pl

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SEKTORA RYBOŁÓWSTWA I NADBRZEŻNYCH OBSZARÓW RYBACKICH

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającego inwestycje w zrównoważone rybackie.

Program Operacyjny „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”

Zwycięzali w Strzeszynie

Finały wojewódzkie XXXIII Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla szkół podstawowych i gimnazjów rozstrzygnięte.

Turniej odbył się 19 maja w Gimnazjum nr 65 im. Orłąt Lwowskich w Poznaniu i stał się także okazją do uroczystego otwarcia miasteczka ruchu drogowego. Urządzono je na osiedlu Strzeszyn, między ulicami Horacego i Owidiusza. Wszystkim, którzy wspierali budowę obiektu podziękowała przewodnicząca Rady Osiedla Strzeszyn Arleta Matuszewska. – Dzięki pomocy miasta i darowiznom powstało miasteczko, które może służyć wszystkim poznaniakom – dodała. Dyrektor poznańskiego WORD Mariusz Prasek z kolei przedstawił przedsięwzięcia podejmowane przez Wojewódzką Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Poznaniu promujące bezpieczeństwo na drogach regionu.

Uczestnicy turnieju po testach teoretycznych z przepisów ruchu drogowego mieli okazję sprawdzenia swoich umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Rywalizowali także na terenie miasteczka ruchu drogowego, gdzie musieli wykonać praktyczną znajomość przepisów i stosować się do ustawionych znaków oraz starali się bezbłędnie pokonać rowerowy tor przeszkód.

W turnieju w kategorii szkół podstawowych pierwsze miejsce zajęła, zdobywając Puchar Wojewody Wielkopolskiego, drużyna reprezentująca Szkołę Podstawową w Dobroszowie w składzie: Martyna Dranikowska, Daria Barcikowska, Julia Piasecka. Drugie miejsce zajęli

Praktyczny sprawdzian znajomości przepisów ruchu drogowego.

Zwycięska drużyna w kategorii szkół podstawowych.

Zwycięska drużyna w kategorii szkół gimnazjalnych.

reprezentanci Szkoły Podstawowej w Mikstacie, trzecie – uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Czarnkowie.

W turnieju w kategorii gimnazjów – o Puchar Marszałka Województwa Wielkopolskiego – zwyciężyła drużyna reprezentująca Publiczne Gimnazjum w Mikstacie w składzie: Marcin Bąk, Jarosław Golicki, Joachim Rachuta. Drugie miejsce zajęli reprezentanci Gimnazjum w Ryczywole, trzecie – uczniowie Zespołu Szkół w Obrze.

Turniej został zorganizowany przez Polski Związek Motorowy, policję, Automobilklub Wielkopolski przy znaczącym wsparciu strażników szkolnych Straży Miejskiej Miasta Poznania i Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego z Wielkopolski.

Zwycięskie drużyny będą reprezentować Wielkopolskę w finale krajowym turnieju, który odbędzie się 10-12 czerwca 2010 r. w Poznaniu.

Marek Szykor
WORD Poznań

Do Skulsa po naukę

W Skulsku otwarto pierwsze w powiecie konińskim miasteczko ruchu drogowego.

Przedsięwzięcie zostało zrealizowane przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Koninie we współpracy z samorządem gminy Skulsk oraz dyrekcją Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Skulsku. W uroczystym otwarciu uczestniczyli m.in. starosta powiatu konińskiego – Stanisław Bielik, komendant miejski policji w Koninie – insp. Waldemar Lewandowski; przedstawiciele sąsiednich gmin.

Teren sąsiadujący z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w ciągu kilku tygodni został zamieniony w utwardzony kostką plac do nauki przepisów ruchu drogowego. Miasteczko zostało zaprojektowane przez specjalistów od rozwiązań drogowych. Obiekt wyposażono między innymi w miniaturowe znaki i niezbędne oświetlenie. Projektanci i wykonawcy zadbałi o to, aby wytyczone trasy w stu procentach przypominały prawdziwe drogi. W miasteczku są runda, drogi jedno- i dwukierunkowe, prześcieca dla pieszych. Spełnia ono najwyższe normy przewidziane

dla obiektów edukacji komunikacyjnej. Pod czujnym okiem nauczycieli wychowania komunikacyjnego i policjantów dzieci będą nie tylko poznawać znaki, ale również uczyć się prawidłowych reakcji na zagrożenia drogowe. Miasteczko będzie służyć również uczniom szkół sąsiednich gmin: Wierzbinek, Ślesin oraz Kleczew.

Po uroczystości rozpoczęła się Finał Powiatowy Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Uczestniczyło 21 drużyn – 12 ze szkół podstawowych oraz 9 drużyn gimnazjalnych. Uczestnicy turnieju musieli rozwiązać test o tematyce związanej z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, przejechać rowerem wylosowaną trasą, zgodnie z obowiązującymi przepisami ruchu drogowego, pokonać jak najlepiej rowerowy tor przeszkód, a także wykazać się znajomością zasad pomocy przedmedycznej. Zwycięzami poszczególnych kategorii szkół zostały zespoły w Dobroszowie w gminie Kazimierz Biskupi oraz Gimnazjum w Brzeźnie w gminie Krzymów.

PD
WORD Konin

Pokonanie trasy w skulskim miasteczku ruchu drogowego wymagało takiej samej wiedzy i umiejętności, jakimi należy wykazać się w rzeczywistych warunkach ruchu drogowego.

„Autochodzik” i „serduszka na drogę” trafiły do Ostrzeszowa

WORD Kalisz kontynuuje program wyposażania przedszkoli i szkół specjalnych w zestawy edukacyjne „Autochodzik”.

Uroczyste przekazanie 4 zestawów do placówek z powiatu ostrzeszowskiego, odbyło się w 6 maja 2010 roku. Dwa zestawy ufundowane zostały przez WORD Kalisz, a dwa przez burmistrza Ostrzeszowa.

Dyrektor WORD Kalisz Stanisław Piotrowski przekazał na ręce dyrektorów przed-

Kształtowanie bezpiecznych postaw w ruchu drogowym zaczynać trzeba od najmłodszych lat.

szkoli podarunki, mające pomóc w kształtowaniu bezpiecznych postaw, najmłodszych uczestników ruchu drogowego. Razem z „Autochodzikami” dzieci otrzymały zestawy „Serduszko na drogę” i inne zawieszki odbłaskowe. Wszystko po to, aby bezpieczne i widoczne pokonywały drogę podczas spacerów i wycieczek.

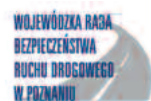
Zestaw edukacyjny „Autochodzik” pozwala na zainsce-

nizowanie w obiekcie przedszkola lub szkoły warunków ruchu drogowego, z jakimi przedszkolaki spotykają się codziennie. Przyjazne materiały, z których zostały wykonane te pomoce, ich bajkowe kształty i żywe kolory, sprawiają, że nauka o bezpiecznym poruszaniu się na drodze, przyswajana jest przez dzieci w atmosferze radości i zabawy.

DG
WORD Kalisz

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.word.poznan.pl/wrbrd

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

usłyszane

Zbigniew Winczewski i Krystyna Poślednia.

Przez ostatnie tygodnie mało komu było do śmiechu, mamy więc na „innej stronie samorządu” pewne zażegności. Nadrabiamy te, które nadrobienia najbardziej wymagają. Jak choćby arcydzieła dyskusja o zwyczajach i tradycjach, której byliśmy świadkami podczas konferencji prasowej klubu Lewica pod koniec marca...

Radna Bogumiła Hromiak-Paprzycka w oratorskim uniesieniu krytykuje Krystynę Poślednią z zarządu województwa. W końcu rzuca w prze-

Bogumiła Hromiak-Paprzycka.

strzeń ni to oskarżenie, ni to pytanie retoryczne: – A właściwie to nie wiem, dlaczego na panią członek zarządu mówi się „pani marszałek”?!

– Zwyczajowo... – ze stoickim spokojem odpowiada klubowej koleżance były członek zarządu województwa Zbigniew Winczewski.

– Zwyczajowo to można jaja święcić na Wielkanoc! – odpała w uniesieniu Hromiak-Paprzycka.

– Nie, to jest akurat tradycja – puentuje spokojnie Winczewski.

wyśledzone

Lowiectwo wśród radnych sejmiku ma wielu oddanych pasjonatów, zaś najlepsze strzelby znaleźć można wśród członków Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, której przewodniczy znana z celnego oka i łagodnego cyngla radna Bogumiła Hromiak-Paprzycka. Toteż komisja ta dobrze wie, co w polu i kniei piszczy, podchodząc do problematyki z tym związanej kompetentnie, merytorycznie dbając o dobór ekspertów. W związku z tym nie dziwi fakt, że wiosenną i towarzyską z pozoru dyskusję poprzedzającą marcowe posiedzenie komisji zdominowały zagadnienia efektywności rozrodczej popularnych w Wielkopolsce szaraków, a jej uczestników przed roztrząsaniem najdrobniejszych szczegółów nie hamowała nawet obecność dyrektora Wojciecha Zajęca z marszałkowskiego Departamentu Geodezji i Terenów Rolnych.

Dyrektor Andrzej Bobrowski z kolei, szefujący Departamentowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, poproszony został o analizę palącego problemu

szkod wyrządzanych przez... bobry i kormorany. Pierwsze obarczone odpowiedzialnością m.in. za rycie wałów przeciwpowodziowych i niszczenie instalacji melioracyjnych, drugie zaś znane są z niepohamowania w spożyciu ryb, na które człowiek też ma ochotę.

Ale na tym nie koniec zagrożeń ze strony dzikiej przyrody, bo, jak zauważył radny Zbigniew Ajchler, na czarną listę skrzydlatych szkodników powinny trafić żurawie, które szczególnie w tym roku mogą dać się we znaki planatorom. Poproszony o wyjaśnienie, co takiego robią te ptaki, radny fachowo wytłumaczył: – Chodzą już po terenie i się rozglądają.

Jak wiadomo, miłość myśliwych do zwierzyny musi mieć swoje granice. Tym śmieiej przyjęto postulat ograniczenia pogłowia kormoranów i bobrów, powierzając ufnie ciężar związanej z tym biurokratycznej mitręgi i sforsowania lekkomyślnego oporu oponentów dyrektorowi Bobrowskiemu.

monitorujemy radnych

>> Waldemar Witkowski:

Nie lubię „warszawki”

FOT. ARCHIWUM

- >> **Samorząd to dla mnie...** Polska w pigułce.
- >> **Ze zdobycia przeze mnie mandatu radnego najbardziej cieszyła się...** najbliższa mi osoba.
- >> **Od kiedy zostałem radnym...** poznałem wiele ciekawych osób.
- >> **W niedzielny wieczór przed sesją sejmiku...** relaksuję się i spinam, relaksuję...
- >> **Podczas sesji sejmiku najbardziej nuży mnie...** duża ilość słów bez treści.
- >> **Śmieją mnie radni, którzy...** Niestety, nie śmieją mnie.
- >> **Kiedy dostałem jako radny laptop...** uznałem, że powinien być nowocześniejszy.
- >> **Dodatkowy miliard euro dla Wielkopolski wydałbym na...** dostęp do Internetu dla wszystkich, rozwój komunikacji autobusowej i przeniesienie lotniska z Ławicy na Krzesiny.
- >> **Wielkopolanie tym różnią się od innych, że...** są pracowici i pragmatyczni.
- >> **Mieszkam w najbardziej gospodarnej części Polski i dlatego...** nie lubię „warszawki”.
- >> **Moja pasja to...** sport i fotografia.
- >> **Moim hobby nigdy nie mogłoby być...** myślistwo.
- >> **Słucham...** głosu serca i TOK FM.
- >> **Czytam...** mnóstwo prasy.
- >> **Oglądam...** programy motoryzacyjne.

Imię i nazwisko: Waldemar Witkowski

Data i miejsce urodzenia: 29.10.1953, Poznań

Miejsce pracy, wykonywany zawód: spółdzielnia mieszkaniowa, prezes

Wybrany do sejmiku z listy LiD, w okręgu nr 3

Liczba głosów: 11.546

zinterpelowana dekada

Na ręce Pana Przewodniczącego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego skierowaną do Marszałka Województwa Wielkopolskiego składam interpelację w sprawie: *Informacji na temat stanu dróg wojewódzkich po zimie 2009/2010? Prośby o zabezpieczenie środków finansowych na konieczne remonty dróg wojewódzkich, (głównie latanie dziur w drogach po zimie 2009/2010).*

Cytaty z pisemnych interpelacji składanych przez radnych sejmiku w latach 1999-2010. Zachowano oryginalną pisownię.

zakodowane

podpatrzone

FOT. R. JALOSZYŃSKI

Oj, wiele rzeczy zostało ostatnio wyróconych do góry nogami... Na zdjęciu – tablica informacyjna w holu Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, tel. 061 854 13 91, fax 061 852 71 45

Rada Programowa: Lech Dymarski (przewodniczący), Maja Janowska (wiceprzewodnicząca), Stanisław Nowak (sekretarz), Waldemar Witkowski, Leszek Wojtasiak

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Ryszard Jałoszyński (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek B, pokój 223, tel./fax 061 854 15 15

e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 061 854 15 15.

najlepsze kawałki z innej strony samorządu

www.monitorwielkopolski.pl